

Nepriklausoma

Lietuva

LITHUANIAN INDEPENDENCE • INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 38

1977 m. RUGSĖJO – SEPTEMBER 21 d.

CANADA – MONTREAL – (Established 1941)

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

PASITRAUKE FINANSŲ MINISTERIS

Kanados Finansų Ministeris Donald Macdonald atstovauja iš federalinio ministerių kabineto ir nekandidatuos būsimoje rinkimuose. Atstovaujantį prezidentas yra asmeniškos ir šeimyninės.

D. Macdonald, iš profesijos advokatas, 9 metus išstarnavo kabinete, įvedė kainų ir algų kontrolę. Šis įvykis privertė premjerą Trudeau pertvarkyti ministerių kabinetą.

Naujuoju finansų ministru tapo J. Chretien.

Donald Macdonald

RENÉ LEVESQUE VAKARUOSE

Quebec'o premjeras René Levesque lankydamasis Halifaxe pareiškė, kad Quebec'o provincijos situacija angli kalbos žinių yra iškreipta.

Tačiau televizijos pokalbyje jis pareiškė, kad Quebec'as noris kontroliuoti bankus, finansų institucijas ir mokesčius. Jis tvirtino, kad jo vyriausybės žadėtas referendumas prašys pripažinti asociaciją su Kanada o ne pilno atsiskyrimo. Užtikrino, kad angliškai kalbančių teisės bus apsaugotos, nežiūrint kas atsitiktų.

KITAS LEVESQUE

Opozicijos lyderis Gerard D. Levesque Quebec'o Liberalų partijos suvažiavime praeitą savaitę ragino kovoti iki galo prieš separatizmą.

Spekuluojama, kad jis galėtų būti naujasis Liberalų partijos lyderis Quebec'ui, tačiau jis pats nesako, ar jis kandidatuotų.

Bryce Mackasey, kuris paliko federalinę tarnybą, kad įsijungtų į provincijos liberalų veiklą kovoti už Kanados vieningumą, išsitarė, kad jei Gerard D. Levesque kandidatuotų – jis jį pilnai paremtų.

KELIŲ ŽENKLAI

Ontario kelių ženklai jau pakeliami į kilometrines sistemą nuo rugsėjo 6 d.

SUSITINKA CARTER IR DAYAN

Izraelio Užsienio Reikalų Ministeris Moshe Dayan atvyko į Washingtoną serijai pasitarimų nulemsiančių taiką Viduriniuose Rytuose.

Po šių susitikimų paaiškės, ar Genevos konferencija įvyks dar šiais metais.

Izraelio diplomatas Teakoh skelbia, kad arabai dar vis negali sutikti su Izraelio valstybės egzistavimu ir todėl esą neįmanomi jokie reikšmingesni nutarimai.

"Mes norime, ir mums labai rūpi, kad gyventum taikoje su arabais kaimynais bet derėtis su PLO teroristais, kurie yra pasiryžę sunaikinti Izraelį – yra neįmanoma" – pesimistiškai baigė diplomatas.

Paryžiaus laikraštis "L'Aurore" praneša, kad pakeliui į Washingtoną Dayan, as buvo sustojęs Šveicarijoje, kur kalbėjosi su arabų atstovais.

JAV MEDALIAI

Prez. Carter'is pranešė, kad Prezidentinis Latvės Medalis yra paskirtas mūsiui civilinių teisų lyderiui dr. Martin Luther King Jr., ir polio skiepų pionieriui Jonas Salk.

Iraše sakoma, kad 1968 m. nužudytas dr. L. King buvo savo generacijos sąžinė. Tai jis "pažvelgė į didžiąją segregacijos sieną ir pamatė, kad melas galia gali ją pakenkti".

PRAKTIŠKOJI MŪZA

Mūsų meras Dr. Jean Drapeau savo platiems užsimonimams Montrealiui buvo įkvėptas labai praktiškos mūzos, ar tiksliau sakant – "mūzo" – taxi šoferio Paryžiuje dar 1956 metais.

Koks nereikšmingas atrodė Montrealio miestas kai jį vežęs šoferis, išgirdęs kad jo keleivis iš Quebec'o provincijos ir dar iš Montrealio – prisipažino, kad nieko apie šį miestą negirdėjęs...

SACHARINO VARTOJIMAS PAVOJINGAS

Tyrinėjamai JAV ir Kanadoje patvirtino, kad nuolatinis sacharino vartojimas yra labai pavojingas, nes dažnai sukelia puslės vėžį.

KANADOS LIETUVIŲ DIENA

LONDONE, ONTARIO,

SPALIO 7-9 DIENOMIS

BENDRUOMENYBĖS

ŽYGIS-DEMONSTRACIJA UŽ ŽMOGAUS TEISES

Žinomas Sovietų disidentas Pavel Litvinov bus pagrindinis kalbėtojas "Žygio už Žmogaus Teises" eigoje, rugsėjo 24 d. prie Lincoln Memorial, protestuojant prieš Sovietų nusizengimus – žmogaus teises Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Litvinov tarptautiniai iškilo 1938 metais kai jis Maskvos Raudonoje Aikštėje suorganizavo protestą prieš Sovietų įsibrovimą į Čekoslovakiją.

Sovietai Litvinov suėmė ir kalėjime išlaikė 5 mėnesius, o po to, jį ištrėmė 4 metams į Sibirą. 1972 m. jis su šeima sugrąžintas į Rusiją. Litvinov ir toliau tęsė darbą žmogaus teisių reikalu su kitais disidentais, jų tarpe ir Andrei Sakharov. Sovietų Sąjunga pradėjo grąsinti vėl jį ištrėmti, o 1974 m. jis buvo priverstas palikti tėvynę ir emigruoti į JAV-bes.

P. Litvinov iš profesijos yra fizikas, vienas iš redaktorių "Žmogaus Teisių Kronika Sovietų Sąjungoje", kuris leidžiamas New Yorke.

PABALTIEČIŲ IŠVEŽIMŲ IR NUKANKINTŲ SIBIRE PAMINĖJIMAS OTTAWOJE

• Senatorius Robert Dole iš Kansas, senatorius P. Domenici iš New Mexico ir kongresmanas James J. Blanchard iš Michigan'o sutiko kalbėti Pabaltiečių "Žygio už Žmogaus Teises" Demonstracijose, 1977 m. šeštadienį, rugsėjo 24 d. 12:00 val. Lincoln Memorial, Washington, D.C.

• Vyskupas Vincentas Brizgys dalyvaus Žygyje, Jis atidarys demonstracijas invokacija.

Pabaltiečių Žygio už Žmogaus Teises. Egzek. Darbo Komitetas

Dr. Kazys Bobelis, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, š. m. rugsėjo 9 d., penktadienį, Washingtono dalyvavo Valstybės Departamento sušauktame pasitarime sąryšyje su ateiinančia Belgrado konferencija. Padėjo grąsinti vėl jį ištrėmti, o 1974 m. jis buvo priverstas palikti tėvynę ir emigruoti į JAV-bes.

tuo klausimu laikytis labai stipriai.

Amerikos delegacijos vicepirmininkai Belgrade bus ambasadorius Scherer ir kongresmanas D. Fascell, kurie taip pat yra stipriai pasisakę prieš Žmogaus Teisių laužymą.

Dalyvaudamas pasitarime, dr. Bobelis turėjo progos pasikalbėti su ambasadorium Scherer ir jam asmeniškai iškėlė Aloyzo Jurgučio prašymą žmonos ir dukters išvažiavimo klausimu. Ambasadorius pažadėjo šį reikalą išstudijuoti ir padaryti atitinkamą intervenciją.

Taip pat Washingtono dr. Bobelis dalyvavo Jungtinių Pabaltiečių komiteto posėdyje ir kartu su latvių ir estų pirmininkais pasimatė su Matew Nimetz, Valstybės departamento patarėju užsienio reikalams, kur taip pat buvo iškelti Pabaltijo žmonių Teisių laužymai. Intervencija buvo padaryta dėl Lietuvos garbės konsulo paskyrimo Los Angeles.

• JAV komitijos Europos Saugumo ir Kooperacijos reikalams pirmininkas Dante B. Fascell rugpjūčio 15 d. pranešė, kad komitetas ir toliau priima informaciją apie Žmogaus Teisių pažeidimus. Be to, tokios žinios reikalingos VLIK-ui informuoti tarptautines organizacijas. Todėl praneškime apie naujus suėmimus, aplesentau kaltinamus, asmenis, apie tuos, kurie vargsta ištrėmimo lageriuose ar psichiatrinėse ligoninėse.

Žinias siųsti: VLIKAS, 29 W 57 Street, New York, NY, 10019, USA.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS 37-ojo suvažiavimo 1977 m. spalio mėn 8 d. šeštadienį, Sheraton Tower viešbutyje (Grand Ballroom), 9333 South Cicero Ave. Oak Lawn Ill 60453

Darbotvarkė. 1) Suvažiavimo atidarymas ir inovacija 2) Prezidiumo, sekretoriato ir komisijų sudarymas 3) Sveikiniai 4) Tarybos narių patikrinimas, skyrių bei organizacijų atstovų pristatymas 5) ALT V-bos pranešimai 6) ALT atstovo Washingtono pranešimas 7) ALT Iždo Globėjų pranešimas 8) Dalyvių pasisakymai ir pastabos 9) Pra-

Vysk. Vincentas BRIZGYS, kurio 50 metų kunigystės sukaktis bus paminėta rugsėjo 25 d. New Yorke ir spalio mėn. 6 d. - Čikagoje.

nešimų tvirtinimas 10) ALT skyrių atstovų pranešimai ir sugestijos 11) ALT V-bos ir Iždo Globėjų rinkimai 12) Klausimai ir pasiūlymai 13) Rezoliucijų priėmimas 14) Suvažiavimo uždarymas.

Suvažiavimo pradžia 9 ryto registracijos pradžia 8:30 val. r. Bendri pietūs - 12:30 - 1:30 p.p.

Dr. Kazys Bobelis Amerikos Lietuvių Tarybos Pirmininkas

PRANEŠIMAS

KLB-nės X-Krašto Tarybos Pirmosios sesijos suvažiavimas įvyks š. m. spalio mėn 29-30 d. d. Toronte, New Port Towers Motel - 15 Stavebank Rd. South, Port Credit Ont. L5G 2T2, tel: 1-(416) 278-5238

Suvažiavimas prasidės 9 val. ryto šeštadienį (registracija). Atvykstantieji iš tolimesnių Kanados vietovių Krašto Tarybos rinktieji atstovai, apylinkių pirmininkai ar jų atstovai, Garbės Teismario nariai ir Revizijos Komisario nariai gali tame pačiame motelyje rezervuoti kambarius nakvynėms

Kambarių kainos: vienam - \$15, dviem - \$18 ir dvigubos lovos (twins) - \$20.

Suvažiavimas baigsis sekmadienį 2 val. p.p.

Šis suvažiavimas vyks KLB-nės 25 metų įsikūrimo sukakties ženkle. Pasibaigus suvažiavimui, sekmadienį 6 val. vak. Toronte Lietuvių Namuose 1573 Bloor str. West įvyks KLB-nės 25-mečio paminėjimas. Aktas su garbės svečiais, sveikiniams, menine programa, kava, vyno ir sūrio užkandžiais. Plačiau lietuvių visuomenė kviečiama dalyvauti.

KLB-nės Krašto Valdyba

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyalte au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS - NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle H8P 1C4, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$9.50, visur kitur - \$10.00. Rėmėjo prenumerata nuo \$15.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Adm. ir redaktorius F. Pr. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LA SALLE, QUE. H8P 1C4. Tel. (514) 366-6220

BENDRADARBIŲ IR KORESPONDENTŲ SPAUSDINAMOS MINTYS NEBŪTINAI ATITINKA REDAKCIJOS NUOMONĘ. RANKRAŠČIAI TRUMPINAMI IR TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA. GRAŽINAMI TIK IŠ ANKSTO SUSITARUS. UŽ SKELBIMŲ TURINĮ REDAKCIJA IR LEIDYKLA NEATSAKO.

KANADOS LIETUVIAI, DALYVAUKIME PABALTIEČIŲ DEMONSTRACIJOJE WASHINGTONE

1977 metais rugsėjo mėn. 24 dieną Washingtone įvyks Pabaltijo kilmės Amerikos gyventojų protesto demonstracija prieš žmogaus teisių pažeidimą Pabaltijo kraštuose - Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje. Tai labai svarbi demonstracija, nes ji įvyks prieš Belgio konferenciją, kurioje bus persvarstomas Helsinkio nutarimų įgyvendinimas. Dabar Washingtonas pasaulio politikoje yra labai svarbi vieta. Į Washingtoną yra nukreiptos viso pasaulio politikų akys. Čia Washingtone vyksta, mato visas pasaulis. Dėl to Washingtonas yra geriausia vieta politinei demonstracijai. Svarbu, kad ta reikalui pakankamai jaučrūs demonstracija pavyktų ir bū- ir, kurie galime, palikę kitų vaizdų, dėl ko demonstruoti reikalus, rugsėjo 24 d. jama ir imponuojanti savo vykyje į Washingtoną ir dalydžiū bei ryštumu. Demonstracijos vaizdumas pareis nuo rengėjų sugebėjimo. Vietos parinkimas prie žinių biuletenis nr. 36.

BALTIC HUMAN RIGHTS RALLY
SEPTEMBER 24 1977
WASHINGTON D.C. USA

(Al. N. Dičepetro pagaminto plakato kopija)

IR GERA, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

AR PASAULIS GALI TIKĖTI SSSR PAŽADAIS IR SUTARTIMIS?

Lietuva ir SSSR 1920 m. liepos mėn. 12 d. pasirašė Maskvoje, Leninu laimint, savitarpinę sutartį. Pagal ją SSSR valstybė amžiams atsisakė Lietuvos valstybės teritorijos ir

garantavo jos neliečiamybę. Gi 1939 m. rugpjūčio 23 d. Stalinas ir Hitleris pasirašė sutartį, pagal kurią Lietuva atiteko SSSR. 1940. VI. 15. SSSR kariuomenė okupavo Lietuvą, Latviją, Estiją. Dabar Belgrade SSSR nori kad 35 Europos ir Amerikos valstybės pasirašytų sutartį, pagal kurią Europos sienos

būtų pripažintos rusams, kuriose yra rusų kariuomenė. Atsistat de facto statusą. Helsinkyje tos pačios valstybės jau pasirašė 1976 m. liepos m. nutarimus. Rusai trina rankas iš džiaugsmo, dyka! gavę tiek valstybių su turtais, gera pramone. Žallavos, pramonės gaminių, dieną naktį rieda, plaukia į SSSR gilumą pusdyktal.

PANORAMA

"AUŠRA"

Šalia slapta Lietuvoje leidžiamos Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos/pradėta 1972, III. 19/, kuri liečia tikinčiųjų persekiojimą ir Romos katalikų padėtį Lietuvoje, AUŠRA /pradėta 1975 spalį/ pasitinko grynai tautišką keltą, neskirtydama lietuvų nei tikybos, nei politikos, nei ekonominės padėties atžvilgiais. Vėrė dviejų metų pasirodantis laikraštis iš pat pradžių nurodė seksląs dr. J. Basanavičiaus įsteigtos ir 1883-1886 metaisėjusios Aušros kelių:

"Parodyti lietuviams praeitį, tisingai įvertinti dabartį ir padėti įsivaizduoti ateities Lietuvą".

Svetur gyvenančio lietuvio akimis "Aušros" pasirodymas yra dar vieno langelio atidarymas į Lietuvą ir mūsų tautą. Jos puslapiu lūdi ja, koks didelis skirtumas yra tarp mūsų, vakarų pasaulyje gyvenančių, sąlygų ir pažūrų, ir tarp tėvynę mylinčių tautiečių Lietuvoje. "Aušra" taip pat atskleidžia, kad Lietuvoje yra neabejotinų idealistų - ne sau žmonių, kurie drįsta aukoti viską - padėtį, pajamas, turtą, šeimą, laisvę, gyvybę už teisę būti laisvais dvastose, už tiesos žodį, už žodžio LAISVĖ ištarimą, už melą savo tautai.

Šios nuomos "Aušra" skaitant gimdo kitą: tenebūne ne vieno lietuvio, kuris gyventų vien tik vieną gyvenimą. Tebūne vienas - kovos už būvį, turtą, padėtį, šeimos patogumą - gyvenimas; bet šalia šio modernio pasaulio reikalingo fasado tebūne dar antras aukštesnio dvasinio lygio gyvenimas, kuris klekveno žmogaus sąlygose turi būti savitai, skaitamas ir vykdomas. Antrasis gyvenimas privalo tarnautiltiesai, gėrui, artimo meilei, savo tautai.

Priespaudos sąlygose - Sovietų Sąjungoje šis gyvenimas negali būti viešas - drėbant prieš rusifikaciją, padėdant valdžios persekiojimo mums pragyvenimą kurti, gūntantis į savo tautos istorijas, kultūros vertybių geresnį pažintimą, šių žinių tęsiną per teikimą jaunimui. Latsvajame pasaulyje šis antrasis gyvenimas gali būti kur kas lengviau įvykdomas ir prilemonėmis stipresnis: tai bendro lietuviško kultūrinio darbo reikimas/taip, aukojant savo laiką, aukojant lėšas/, Lietuvoje sunkton padėtin paklususių medžiagintis reikimas, vaikų auklėjimas lietuviška ir ypač, principinio idealizmo pagrindų svarbos pabrėžimas prieš medžiagines vertybes. "Aušros" turinys, kaip ir Basanavičiaus įsteigtoje, yra skirtas išprususiam lietuviui, kuris nebijo skatytis ne tik uždraustą spaudą, bet kuris nepristibijo pastojitemas, kuriose marga statistika, nevengiama parodyti SSSR konstitucija, cituojami sovietų ir užsienio šaltiniai, ir kurios verčia atmerkti akis prieš partijos ir sovietinės valdžios pareigūnų skleidžiamą melą. Šiuo požiūriu "Aušra" yra kovingesnė ir kur kas aukštesnio lygio, nei Basanavičiaus įsteigtoji. Joje telpa ir visai rimto pobūdžio darbai.

Penktą "Aušros" numerų turinyje randamos studijos apie vysk. M. Valančių, spaudos draudimo laikotarpio spaudą, alkoholiizmą, nepriklausomos Lietuvos mokslą ir ekonomiką, jų palyginimai su LTSR atstektimais, dr. J. Basanavičiaus, Marija Pečkauskaitės, Lietuvos padėtin Gudijoje. Ši visą medžiagą yra net tinkama pažangesniems lituanistinių mokyklų mokiniams. Turinyje yra taip pat poleminių atvirų laišku Sovietų pareigūnams, užsienio komunistų partijoms, gyvenimo kronikos ir politinių kaltinimų laišku, skundų, netgi

polemikos su čekagistais "Aktracijas".

Gera! paruoštuose darbuose galima taip pat rasti ir mažai pastebėtų aukštų sovietų psirginių pareiški - mus, kurie rodo tikrąjį komunistų partijos tikslą, pav.: N. Chruščiovo iki šiol neatšauktas pareiškiimas XX II TS KP suvažiavime 1962 m.: "... reikta sau visų bolševikinių neatlatdumu rauti su šaknimis net mažiausių nacionalistų atgyvenų pastreiskimus", arba J. Paleckio išsireiškiama knygoje "Gyvenimas prasideda", 1967 m.: "... liks tik viena rusų tauta ir viena rusų kalba. Drauge su kitomis tarybinėmis tautomis, turės išnykti ir lietuvų tauta ir lietuvų kalba".

"Aušros" rinkinto pasirodymas vakaruose traukia Lietuvos gyvenimu besidominti ne vien dėl laikraščio svarbos. Juk "Aušros" rūpintojai, platintojai, skatintojai šį darbą dirba tik tikėjimo ir rūpesčio savo tauta vedami. Paplitusio medžiaginio galvojimo bendruomenė jau vien šis ryžtas atkreipta dėmesį ir skatina geriau pažinti autorius, kurie tokį idealistinį keltą pasitinko. Latsvėje gyvenančius "Aušra" turi paskatinti ne vien iš tolo Lietuvą prisiminti, bet darbu ir lėšomis tautos kančias galimai daugiau lengvinti.

AKADEMINĖS SKAUTIJOS LEIDYKLA/filistertat skautai/, o ypač šio rinkinto ruošėjas Jonas Daunuskas, kuris jį papildė kruopščiai sudaryta vardų rodykle, yra girtinti už nebe pirmo gero veikalo pristatymą mūsų skatytajoms. L. Lašelis

AUŠRA, nr. 1/41-5/45, 1975 X. - 1977, II. 16. Minkštasis viršelaitis, 222 psl. Leidėjas: Akademines Skautijos Leidykla, Čikaga, 1977. Tiražas: 750 egz., spaudė V. Vijeikto spaustuve. Kalna nepažymėta, bet platnampa po \$5. Gaunama paštu iš A.S. L., 120 S. Herbert Rd, Riverside, Ill. 60546.

HAMILTONO MERGAICIŲ CHORAS "AIDAS" (su chorvedžiu ir dirigentu sol. V. Verikajiu) IŠVYKOJE - MEDELLIN, COLUMBIJOJE. Stasio Rašytinio nuotraukoje - tik po koncerto.

vergtos Lietuvos atvykęs ir ten daug kentėjęs. NL birž. 15 d. numeryje, aprašydamas savo išpūdžius stebisi mūsų čionykščiu gyvenimu. Minėdamas mūsų tautiečius Sibire, jis priduria, kad jie ten norėtų žinoti, kaip mes gyvename ir kaip Sibiro tremtinius priimame. Girdi, čia jau 30 metų renkami pinigai Lietuvai vaduoti, bažnyčioms statyti ir šaipai, o tie vargšai mūsų sibiriečiai ne trupinėlio iš to negauna...

Atrodo, kad B. Naudžiūnas yra užkoko negirdėjęs apie BALFĄ, tą Amerikos lietuvių šalpos efektyvią organizaciją. Balfas ne vieną mūsų tremtinį Sibire ar kitur kur už geležinės užuolaidos yra sušėlęs. Tačiau visa nelaimė yra ta, kad mūsų okupantas nenori ir labai trukdo vargšų tremtinių šėlpimą. Mūsų tarpe ypač Kanadoje renkamos aukos ir Tautos Fondui. Šios aukos skiriamos Tėvynės išlaisvinimo kovai. Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo K-tas - Vilkas, per laisvojo pasaulio valdžią pareigūnus ir kitus įtakingus pasaulio žmones bando ginti pavergtųjų teises ir tinkamai nušviesti laisvą pasauliui, kaip labai engiamos lietuvių ir kitos tautos. Tai neeilinis, nemažutis darbas. Prisimikim tik Vliko pastangas Helsinkyje ir dabar Belgrade. Vliko darbai yra labai nemalonūs. Čia galima paminėti Simo Kudirkos išlaisvinimą, Bra-zinskų gynimą ir kitokius atvejus

Vliko veiklai reikalingos lėšos. Bet pasižiūrėję į jo sąmatą (tik truputį virš 50 tūkst. dol) matom kad daug daugiau laisvės kovai turėtų mēm surinkti. Juk ji veda ma už visą tautą. Vliko pareigūnai yra pasišventėliai. Jie asmeniškai jokio atlyginimo negauna ir surinktomis aukomis nesišvaisto.

Buvusį kankinį B. Naudžiūną reikia užjausti. Jis čia vedamos kovos už laisvę tur būt dar pilnai neišsąmonina.

Bet mane nuliūdman veda Pas. Liet. B-nės p-ko, inž. B. Nainio žodžiai, kuriuos jis pasakęs JAV Lietuvai B-nės suvažiavime š. m. birželio 18-19 dd. Žurnalistas Vyt. Kutkus Drauge iš birželio 29 d. manau neįskraitydamas, taip B. Nainio žodžius užrašė: "... Vieno drąsesnio žingsnio dėka JAV Liet. B-nė gauna gražesnę sumą iš VASARIO 16-ios. Tačiau, kitų kraštų Bendruomenės veik 100% ta proga sutelktųjų lėšų atiduoda politikavimui.

Atrodo, kad šie žodžiai būtų lyg saviškių pešiojimas ar gal net smerkimas. Nejaugi Kanados ir kitų kraštų B-ės per Vasario 16 minėjimus rinkdamos aukas Tautos Fondui ir surinktas lėšas perduodamos Vlikui laisvės kovai vesti elgtusi ne taip, kaip reikia? Ne. Mūsų Bendruomenė Kanadoje telkiasi ne bereikšmiam politikavimui, bet šventai kovai už laisvę ir žmogaus Teises. Liudas D a m u l i s

London, Ont.

GAL TIK SAVISKIŲ PEŠIOJIMAS?

Mielas tautietis Br. Naudžiūnas, neperseniai iš pa-

"LIETUVOS AIDŲ" radijo programa

Veda Kazė BRAŽDŽIONYTĖ

Veikia savaitgaliais:

Penktadieniais	9:30 - 10:00 val. vak.
Šeštadieniais	AM - 1490, iš WOPA stot. 8:00 - 10:00 val. vak.
Sekmadieniais	FM - 106.3 iš WLNR stot. 9:30 - 10:00 val. ryto
	AM - 1230, iš WJOB stot.

Adresas: 2646 West 71-st St. Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

XI - ji mokytojų ir jaunimo studijų savaitė

(Tęsia iš praeito numerio)

L. Elmantas

Ryškiosios asmenybės

I Mokytojų ir Jaunimo Studijas Daugavoje kasmet atvykdavo ryškiųjų lietuvių, kurie tuo metu buvo žinomi, kurie tuo metu buvo žinomi, kurie tuo metu buvo žinomi. Su dideliu dėmesiu buvo klausomasi mūsų dirdžių kalbintojų - profesorų. Antano SALIO, Prano SKARDŽIAUS bei Leonardo DAMBRIŪNO, rašytojo Jeronimo IGNATONIO... Tačiau, deja, jau keletą metų, kai jie nepasirodė, nes... išsklaido amžinybė. Nebebuvo mūsų tarpe šiemet buv. Kauno U-to prof. Alfredo Senno, istoriko Vinco Lilevičiaus, čia išvykusių lietuvių ir jų kalbą pamiršusių profesorų W. R. Schmaltig'o bei J. E. Cadzow. Už tai turėjome retų svečių šiemet - kun. Antaną SAULAITI, dr. Henriką NAGI ir studentą Arvydą ŽYGĄ. Jau vien dėl šių pastarųjų buvo miela ir naudinga Daugavon nvykti.

Kun. A. Saulaitis, šalta kasdieninių religinių telkinių - mšių ir gilių mničių, davė mums porą labai įdomių paskaitų iš Brazilijos lietuvių gyvenimo, nes per paskutinius 7 metus jis ten buvo ir nuoširdžiai tarp lietuvių dirbo.

Brazilijon daugiausia iš Lietuvos mūsų emigrantai nuvyko 1926-29 metais. Tačiau Brazilija nebuvo jiems medum ir plenu plaukantis kraštas. Valdžia ten net keletis metų draudusi svetimas kalbas. Nepriklausomos Lietuvos valdžia mūsų emigrantams todėl pastatė 5 pradžios mokyklas, kurias lankė iki 500 mokinių. Lietuva buvo nupirkti žemės, kur rengėsi pastatyti žemės ūkio mokyklą. Šios ir panašios pastangos daug pagelbė-

jo lietuvių, ir ji išsilaikė paprastų žmonių tarpe, nes kovota už klekvieną paskirą lietuvi. Ir dar dabar iš Brazilijos lietuvių daug kas kalba... tarmiškai, nes gelbėta visa, kas galima išgelbėti. Svetimoji įtaka visgi liko didelė: dabar jau ten yra apie 68% mšrių šeimų.

Bet kun. A. Saulaitis tvirtai tikli lietuvių ateitimi, nes ten rankų nenuleidžiama. Būdinga ir dabar, kad nenusitoma traukti lietuvių tarp visų, ką tik galima. Todėl parapijos, organizacijos, ir kitūs mūsų vienetūs ten galim turbūt pavadinti "lietuvių žvejojimo punktus".

Kun. Saulaitis, atvykęs dabar Chicagon, mano, kad čia šiaurės Amerikoje mes turime kur kas palankesnes sąlygas. Mums čia reiktų kalbėti ir veikti ne lietuvių, o lietuvių ugdytųjų. Dėl šių ir kitų kun. A. Saulaitis žodžių visi sustoję karštai plojo...

Studentas Arvydas Žygas, čia išsivijoj išaugęs ir mūsų mokyklas bei liuanistikos institutą baigęs, labai domisi tautosaka. Neseniai jis šeštoms savaitėms buvo nuvykęs į lietuviškąjį Suvalkų Trūkampi. Čia Punsko apylinkėse jis surinko ir užrašė daug brangios tautosakinės medžiagos. Punsko apylinkių lietuvių visur ji nepaprastai šilai priėmė. Jų gyvenimas, paprastumas, nuoširdumas ir atvirumas A. Žygą tiesiog sužavėjo. Girdi, jis ten išvydęs tokį Lietuvos kampelį, apie kurį jam pasakojo tėval arba kiti tautiečiai. Ten, anot Žygo, žydi nesugadintas gyvenimas. Ten matė savai kalbą, papročiams, kultūrai ir mokslui didieji jaunimo idealai. Ten visur skamba po kaimus lie-

tuviška daina. Ten dar nėra žmonių brukamų "kolektyvinius ūkius". Todėl, kaip sakė Žygas, jo lietuvių Punske tikrai išaugo, pilnutiniai sutvirtėjo. Jis, girdi, pasijutęs, kaip tas ažuolėlis prie Nemunėlio...

Mums besiklausant Žygo kalbos bei gėrintis jo padarytomis skaidrėmis ar įrengiamais, nekartą išskildavo čia, Amerikoje jauno lietuvi ažuolėlio įvairdžius. Tam įvairdžiui pailustruoti gal tiks šis A. Žygo pajuokavimas:

-Per jaunimo subuvimus dažna mergaitė manęs klausė, ar visi Amerikos lietuvių jaunuoliai tokie dideli? Kaip matot, aš gerokai esu prašokęs 6 pėdas. Nudavęs rimtą, atsakydavau, kad aš bene būstu pats mažiausias...

Penktadienį visa studijų popietė buvo skirta poetui Henrikui Nagiui. Visi žinojome, kad jis ne tik kūrė puikius eilėraščius, bet ir moka puikiai juos deklamuoti. Daugavoje gi patyrėme, H. Nagys yra ir puikus kalbėtojas. Savo dvi paskaitas jis buvo pasirašęs, bet tekstų, kaip kiti, taip ir nepasinaudojo. Jo malonūs ir vaizdūs žodžiai ir mintys liejosi, kaip didi upės srovė ir be parašyto teksto.

-Kalbu į mokytojus, nes ir aš vienas iš jų. Kalbu į jaunimą, nes ir aš buvau jaunuolis, kurtam reikėjo įsistemoninti, kad reikla būti lietuviu. Kai kalbėdamas atsidarai, neįmanoma, kad kitas žmogus tavęs nesuprastų ar nepriimtų! Ir šiaip čia turėčiau kalbėti apie motyvus, kaip reikla išsivijoti iš lietuvių. Jei mūsų mokytojai dirbs pilnai atsidarę, atsidarys lietuvių ir mokiniai...

Ir malonu buvo klausyti, kaip jis nuoširdžiai kalbėjo,

Dr. H. Nagys kalba Toronte, per Lietuvos kariuomenės minėjimo šventę 1976 m. Nuotr. S. Dobkays.

ar savokūrybą skaitė - pilnai atsidaręs. H. Nagys mūsų laisvės laikotarpy augęs ir brendęs, gimnazijos atestata gavęs tą dieną, kai atėjūnai mūsų Nepriklausomybei sudavė mirtiną smūgį. Jis skaudžiai išgyvenęs II Pas. Karo audrą pasėkas, bet nekad nepaliovęs ieškoti ir išlaikyti savo kilmės ir savo žemės šaknų. Vėliau Vokietijoje ir čia šiaurės Amerikoje jis giliai įsimeigo mūsų poetų - žemtininkų tarpan su pilnai motyvuotu lietuviu identitetu. Jam kito pasirinkimo nebuvo. Kai visur mus supo svetimyblių bangos, vienintėlis išsigelbėjimas buvęs - išsilaikyti savųjų tarpe. Taip Nagys liko ištikimas savo žemei ir jokeltas galėtų būti pavyzdžiu dažiui mūsų išsivijusių lietuvių jaunuoliui, kad reikla nenuolėti nuo savųjų ir nuolat jausti savo žemės pulsą.

Sakoma, kad yra tautiečių, kurie gimtosios žemės šauksmo vedini, vyksta Lietuvon. Kaip keista ir skaudu, kad gimtojo žemės vykstatam... su turistu viza. O juk prigimtoji žmogaus tėsėsa - sako, kad gimtinę laukyti, i savo namus sugrįžti galime tik kaip tikrąjį savininką. Mes nesam sūnūs palaidūnai. Jausmą, kad esam savo žemės tikrąjį savininką, vis so pasaulio gerieji žmonės turi suprasti. Šis jausmas turėtų būti pagrindiniu motyvu, kodėl reikėtų čia, išsivijoj išlikti lietuviu... (B.d.)

algimanto skiltis

POLITINIAI NUSITEIKIMAI TIK SAVAITGALIAIS

Šio rašinio tikslas tikrai nėra kam nors užpylimas šalto vandens už apykaklės. Čia tik norima prisiminti ir priminti kai kuriuos, šio kontinento būdingus reiškinius, kurie visada turi (ir, turbūt, turės) nemažai įtakos tam tikrai mūsų veiklai. Tas būtų itin svarbu visur ten, kur tik norima savąja veikla atkreipti gyv. aplinkos dėmesį, lau-

kiant iš jos pastebėjimo. Dėmesio ar net pritarimo. Dabar labai madoje masinės demonstracijos salėse, stadionuose, gatvėse, aikštėse prie tokių ar kitokių įstaigų, viešų pastatų ir paminklų.

Vieno pažįstamo vašingtoniečio tautiečio žiniomis, pav. prie Baltųjų Rūmų, prie prezidentūros tvoros, greičiausia, nėra nei vienos dienos kad kas nors nedemonstruotų. Žymiai mažiau tokių demonstracijų savaitgaliais, nes sostinėje kurkas mažiau netik pareigūnų, bet ir gyventojų, kurie išvyksta poilsui, sportui prie vandens, į kalnus, turistines vietas. Absoliutinė dauguma įstaigų išvis nedirba savaitgaliais. Dažnai skaitome, kad ir prezidentai retai praleidžia savaitgalius Washingtono, išvykdamai darbai ir poilsui toliau nuo sostinės triukšmo.

Visi jau būsimie pastebėję, kad ir didžiųjų dienraščių laidos žymiai mažesnės, tiek puslapiams tiek ir turiniui. Tas pats pasakytina ir apie TV žinias skiriamas visam kraštui. Galimas dalykas, kad radijo ir TV stočių nuolatiniai darbuotojai įvairių žinių skryiai ir redakcijos šeštadieniais dirba žymiai mažesniu sąstata ir centrinėse tiera likęs tik minimas tarnautojų būrys. Žinoma, iškilus kuriam didžiam įvykiui, nepaprastai naujienai, skubos keliu sulaukiama talka, bet tai jau išimtinė padėtis ir tokia pat reakcija. Žodžiu, savaitgalis yra pati nedėkingiausia dirva, tegu ir labai efektyviai suorganizuoti demonstracijai. Gal dar pusė bėdos, kai turimas vasaros turimas antplūdis, bet tokiam pasibaigus, didmiestis liekasi pustuštis, gatvėse, centre, tepasirodant tik nuolatiniams (visi žinome kokio svorio ir reikšmės) gyventojams. Tokiomis sąlygomis gauti tą taip reikalingą ir svarbų "publicity", galimybės nėra per daug dėkingos, kai kada lemtos nepasisekimui.

Lietuviškame gyvenime dar negalėjome užmiršti žygio į Jungtines Tautas... šeštadienį. Viskas buvo neblogai suorganizuota, daug dirbta, pinigų sutelkta, o rezultate buvo pasibaldota ir užrakinatus vartus. Gal tai ir simboliška ir prasminga, o viešosios opinijos tebuvo pastebėta keletos eilučių žinute ir TV vietinių žinių (toli gražu ne visų) pora sakinių.

Tad kas darytina? Efektyviausi rezultatai būtų pasiekti žygius ruošiant bet kurią savaitės darbo dieną. Tačiau iškyla milžiniškos kliūtys tokiu metu sutraukti mūsų pačių publiką, tiek jaunimą, tiek ir vyresniuosius. Be dviejų dienų bet kuri kelionė praktiškai neįmanoma. Mūsų dauguma begalinei mylime savo tėvynę, tautą ir jos interesus, bet kiek iš mūsų lengva ranka atsiskaitume dviejų dienų atlyginimo iš savo darboviečių, priedui dar patys apsimokėdami kelionės, maisto ir nakvynės išlaidas? Štai, ties tuo tašku ir sustojame gilesniam susimąstymui. Ir lietuviškos sąžinės perkrautinėjimo darbu. Neretai išdrįstame save klausyti ar jau viską esame atlikę Tėvynės reikalų naudai. Atsakymą tegali duoti kiekvienas individualiai. Tačiau visuomeninio mastu žvelgiant, tas atsakymas realiomis akimis žvelgiant, kažin ar būtų arčiau teigiamo...

NUGALĖKIME NUOVARGI

J. Valiūnas

Ar tikrai nuo sunkaus darbo pavargstama? Gal taip buvo kaimo gyvenime su nesibaigiančiais darbais. Juk nepraėjo dar nė šimtmetis, kaip kaimo moterys verpdavo iki koktos II val. vakaro, o vyrų keldavosi su pirmomis gaidžiais eiti kulti su spragūlais. Tad ir miegu nebūlikdavo daug laiko, ir nusišokusių nuovargių nebuvo nei laiko, nei tokio įpročio. Toks jau buvo to laiko kaimo žmonių gyvenimas.

Dabar, ypač čia, Amerikoje mes esame gerokai išpaikę ir daug kas mums nepatinka ir nepriimtina, nors gyvename galima sakyti, kaip rojuje, palyginant su anais laikais mūsų senelių ar prosenelių gyvenimu. O vistiek dažnas nusiskundžiame nuovargiu. Iš kur gi jis atsiranda? Ar jau mes pasidarėme tokie neatsparūs ir net išližę?

Atsiradęs nuovargis rodo, kad mūsų energija šlubuoja, nebesibalansuoja. Koks tai mūsų kūno ar dvasios "rateilis" nebedarant "sukasi", ir mums kažko trūksta, kažko vis negana, kaip toje dainoje. Ir prie to bendro nuovargio gali dar prisidėti galvos ar nugaros skaudėjimas, nors dažnai būna, kad tas nuovargis esti ne tiek fizinis, kiek dvasinio pobūdžio. Veltui bandysime tą nuovargį pašalinti, vartodami aspiriną, antciną ar kurį kitą cheminį ramintoją, kuris tik laikinai pašalina simptomus, bet nepašalina priežasties, dėl kurios mes jaučiamės pavargę prislėgti, gal net nusiminė.

Pirmas dalykas į ką reiktų kreipti dėmesį - tai maistas. Ar mes kontroliuojame savo fizinės energijos atnaujinimą maistu? Jei iš ryto pastenkiname vien kavos puoduką su baltos duonos sumuštinu, o vidurdien - vėl kokių sausainių ar saldžių pyragėlių, dar užgerdami coca-cola ar koki kitą panašų, - tai vakarą mes jaučiamės išsisėmę. Geras, tvirtas pusrytis yra būtinas ir būtinai išpilnaverčių produktų: 100% rugių ar kviečių duonos su sviestu /geriau su margarinu/, sūriu ar liesos mėsos gabalu, ir gal dar kiaušinė. Ne be reikalo sakoma, kad pusrytis yra pagrindinis maistas palaikyti kūno energijai per dieną. Vidurdienį nedidelis užkandis be chemikalais užuodytų saldžių gėrimų /tokios yra grynos vaisių sultys/, įterptas dar ir vaisių - visa tai yra reikalinga kad ištesėtumėm iki vakarienės. Vakare reikla valgyti bent 5 valandas prieš einant poilsu ir, žinoma, neperkraunant skilvo ir su galimais dideliu daržovių

kiekiu.

Štandien daug kalbama apie organinį ūkininkavimą bei daržininkavimą, kur vengžiama chemikalų. Daug kam jau iki gyvo kaulo įkyrėjo visai maisto pramonės, miltinių ir produktų, kuriuose didiele dalimi yra pašalinti ne tik proteinais, bet ir vitaminais, enzymais bei mineralinėmis dalyčiais grūdų, o pridėdamas cukrus bei chemikalai. Taip pat skardinėse parduodamas užkonservuotas maistas yra netekęs dalies vertingiausių maisto dalyčių. Ką gi, šeiminiškės, dažnai jei grįžta iš darbo, nori greičiau ir lengviau pagaminti šeimai vakarienę.

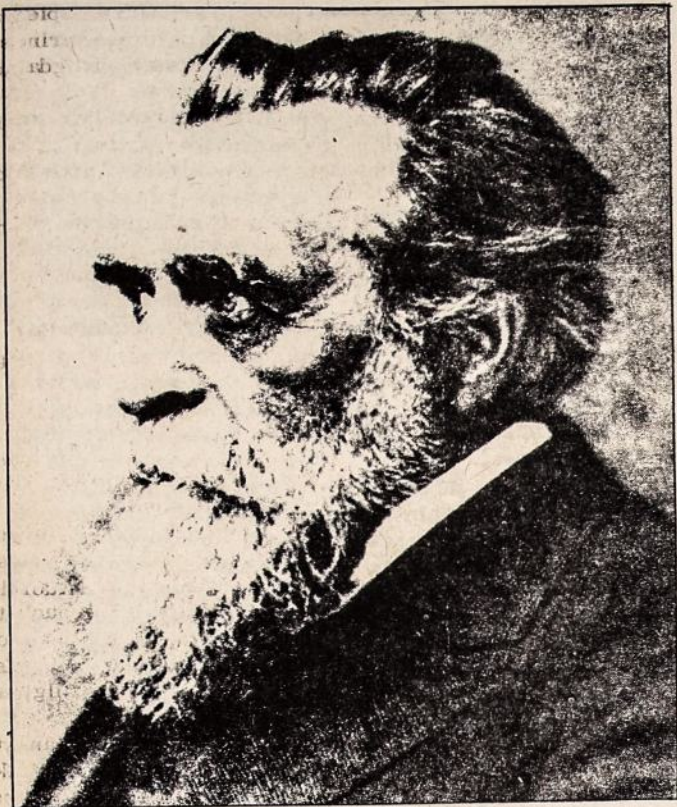
Maisto suvirkštinimas dalyse pereina į mūsų kūno sudėtį. Todėl ir sakoma koks maistas, tokie esame ir mes. Bet tai dar ne viskas. Yra ir kiti žymūs veiksniai, kurie įtaigoja mūsų energijos šaltinius.

Miegas yra svarbus veiksnys atnaujinanti kūno energijos balansą. Bet kuri nemiga dažniausia nuo kurio nors dienos rūpesčio ar susierzinimo, net jei vartojama mlego pūlulės ar koks kitas chemikalas nervams raminti - tik laikinai pašalina nemigą. Gali traukti, jei mes dažniau juos vartojame. Reiktų rasti nemigos priežastį, kuri gali būti dvasinio ar

nervinio pobūdžio. Dažnai ji esti dėl neužtenkamo judėjimo - mankštos. Mankšta ne tik padeda pašalinti nemigą, bet yra taipgi dvasinės energijos šaltinis. Net paprastas pastatvarkšėjimas, ypač vyresnio amžiaus asmenims - jau nekalbant apie kitų rūšių sportą arba jogą yra geriausias ramiantis vaistas. Visa tai palengvina nervinį įtempimą, daugeli dienos rūpesčių, kas vėl savo ruožtu pagerina nakties poilsį. Ne beko, kad be kurio meditavimo /apmąstymo bei susikaupimo / būdas, kad ir kokiame ketvirčiui valandos / dieną, ypač jei dar sujungtas su malda - ramina nervus ir jausmus, prisimenant, kad mes negalime statyti pirmo eilės ir aukščiausio visko vien savo asmenybę ar asmeninius nepasisekimus.

Nervus padeda raminti ir vitamino B kompleksas. Kai kas net tiki, kad kvėpalai, kurių sudėtyje yra rožių kvapo, prasklaido rūpesčius ir su mažina dvasinį įtempimą.

Taipgi bet kuris pakeltimas esamų kasdieninių aplinkybių - savaitgalio ar atostogų išvykos, padeda atgauti dvasinę lygsvarą. Jei šeimamoje vyras tebūna trumpą laiką namie ar net kiek ilgesniam laikui išvyksta kur toliau, tuo atveju moteriai tenka pergyventi visą smulkų gyvenimą bei šeimos rūpesčius, ir vyras tik jau

Dr. Jonas BASANAVIČIUS

gimė 1851 m. lapkričio 23 d. Vilkaviškio apskr., Ožkabalio kaime.

Pagal anų laikų galimybes ir svajones pastebėti išsimokslinimo, tėvai stengėsi išleisti Joną į kunigus. Tačiau šis nuo 5-tos gimnazijos klasės apsisprendė ir atsiskakė važiuoti į Seimų kunigų seminariją. Teko pačiam verstis pamokomis. Gimnaziją baigė sidabro medaliu.

Tėvai skatino ne tik mokytis. Savo pasakų, nuotykių sakmų pasakojimais sužadino jaunuolyje smalsumą. Jonas pradėjo rinkti žinias iš savo apylinkės praeities, užrašė ten dažuojamas dainas, menamas mįsles, kurias vėliau atspausdino. Taip jo palinkimas į istoriją-tautosaką-archeologiją išsivystė ir išliko labai intensyvus ir produktyvus per visą jo gyvenimą, nors galutinai jis pasitraukė medicinos specialybe.

Studijuodamas mediciną Maskvoje, susitikinėjo su keliais lietuvišiais studentais. Susidraugavo su Vincu Pietariu ir Petru Vileišiu. Pagrindinis juos užvaldęs rūpestis buvo kaip nors pralaužti spaudos draudimą Lietuvoje. Nutarė leisti populiarias knygeles.

Pirmąsąta Jonas Basanavičius paruošė Abėcėlę-Elementoriją dėl Lietuvos kaimo mergaičių /1874. XI. 28/. Tačiau leidimo išspausdinti negavo. Tuo pat metu jis Lenkų žurnale Niwa parašė recenziją ir straipsnį apie lietuvių mitologiją.

Su keliais lietuvišiais studentais pastatė entuziastingą sveikinimą į Tikėjęs. Maž. Lietuvos vokiečių išeigą Lietuvos literatūroje. Gesellschaft literatūrinę tikėdama, kad ši draugija tyrinėdama lietuvių tautosaką ir literatūrą, pagreitins lietuvių tautos atglijimą. Tai buvo pirmieji ir labai svarbūs Jono Basanavičiaus ryšiai su Mažąja Lietuva.

Baigęs studijas Maskvoje vis gaudamas stipendijas, norėjo specializuotis chirur-4 psl.

gijoje, kas būtų užtrukę dar 1 metus. Belaukdamas stipendijos, sugrįžo į Ožkabalį. Čia metėsi į savo pamiltą tautosakos rinkimą ir gydė žmones.

Nenorėdamas už stipendijas atidėti kur nors Rusijos glumoje, per pažįstamą bulgarų gydytoją gavo pakvietimą praktikuoti tikėdama pasiskelbusioje nepriklausomoje Bulgarijoje, kur labai trūko gydytojų. Iš čia, per Mažąją Lietuvą pastryžo tęsti darbą lietuvių.

Stebina mus šios asmenybės ne tik gabumai, bet ir darbštumas. Bulgarijoje gyvendamas, intensyviai dirbo ligoninių steigime, jų tvarkyme. Gydė ir rašė mokslinius medicinos straipsnius. Rašė ir Bulgarijos reikalais.

Dėl politinių priežasčių, J. Basanavičius nutarė kurti laikui išvykti ir dirbti Viena, Prahoje. Čia apsigėdė. Kilus bulgarų-serbų karui, pakviestas grįžti, ištraukė į sunkų darbą. Persidėręs, susirgo plaučių uždegimu ir šiltine. Atsitrašęs, buvo vieno bulgaro peršautas, kuris spėjama, klaidingai galvojo Basanavičių esant rusofilu. Viena kulka liko kūne, sudariusi sveikatos problemų visą gyvenimą.

Nežinint visų šių nuotykių, Basanavičius, susidūręs su bulgarų liaudimi, fascinuojamas folkloro gilynosi ir rašė apie jų tautosaką. Dėl to ir ypač dėl mokslinių studijų apie Bulgarijos sakinarinę būklę jis buvo aukšta vertinamas ne tik krašte, bet ir V. Europoje, ir jam buvo suteikta Bulgarijos pilietybė. Priskausdamas demokratų partijai, vienu metu buvo jos atstovu ir parašė dalį politinės programos.

Paskelbus rusų Caro Maništą 189. I. 14 - Basanavičius padavė prašymą leisti grįžti į Lietuvą - bet gavo neigiamą atsakymą.

Sveikatos ir mokslo reikalais lankėsi Viena, Karlsruhe, Muenchene, kurį laiką praleido Šveicarijoje.

Ištarnavęs penstį 1905 m. vėl padavė prašymą leisti grįžti į Lietuvą. Negavęs atsakymo, nutarė grįžti be leidimo. Likvidavo savo turtą, perėjo Tilžėje K. Anglicko padedamas Jurbarko mūštinę ir po 25 metų odisejos atvažiavo į Vilnų.

O tačiau gyveno taip, lyg Lietuvos ntekada nebūtų palikęs. Per Joną Basanavičių Bulgarijoje legalų susistekimo ir susilijimo centrą lietuviškai veikla rado visi šviesieji veikėjai ir išdidžiosios ir iš Mažosios Lietuvos. Basanavičius gl visą savo laisvą laiką šalta profesijos skurė lietuviškoms reikalams, palaikydamas kontaktą su visa elė lietuvių veikėjų latškais. Jis parašė 1880 m. Atsiminimų, Žodėlis apie mums paczus ir mūsūn kalbą, Rubežiai ir skatilius lietuvių tautos, Kam teks tėvyne mūsų. 1881. Aple kryžiolus, Aple istelgimą Ragainės pilies, Aple senosios Lietuvos pilies, Birutę ir kt.

Tačiau jo startipsniai ir polemika su Sauerveinu ir J. Šliūpu steigiant Lietuvišką Mokslo Draugiją sukėlė didelį susidomėjimą ir tikrumoje davė paskatą atsirasti Birutės Draugijai. Tada ir nutarta leisti lietuvišką laikraštį Aušra. Basanavičius suprato, kaip tuo metu buvo svarbu turėti Didžiąją Lietuvą savo laikraštį ir dėjo visas pastangas susistekdamas Belgrade ir Prahoje su karyvynų savininkais ir spausdintinkais. Tačiau praktiškais laisvą pastrodė tai daryti M. Lietuvoje.

Taip atsirado Aušra, kurios pirmuosius numerus redagavo Jonas Basanavičius.

Jis ragino M. Lietuvos lietuvių nepabūgti ir legaliai dalyvauti rinkimuose. Ragino išleisti Donelaičio raštus. Būdamas didelės erudicijos ir populiarius mokslininkas bei veikėjas lietuvių visuomenėje, sugebėjo prie bendro darbo įtraukti įvairių pažiūrų žmones.

AUŠROJE ir jos kalendoriuose išspausdino apie 70 didesnių ir mažesnių straipsnių. Ir vėliau, kituose laikraščiuose rašytuose jis griežtai pasisakė prieš lenkus ir rusus, pabrėždamas, kad lietuvių idealu turėtų būti "savystovė Lietuva", kad a/ Lietuva lietuviška taptų; b/ idėjos apie Lietuvos savistovystę ant tautiško pamato išplatintų kunigų ir bajorų tarpe; c/ apšvietimo kalba visų Lietuvos luomų taptų lietuviškoji kalba; d/ sadora ir meilė viešpatautų tarp visų Lietuvos gyventojų ir idealu visų luomų taptų lietuvištas.

Ar ne keista, kad ir dabar tie visi punktai, tik šiek tiek kitokioje terminologijoje yra nepaprastai aktualūs mūsų lietuvių situacijoje ir pačios Lietuvos likime? Todėl pasirodė antroji Aušra. Su jos pasirodymu - vėl susitvėrė ir su pirmąja Aušra ir su pirmuoju aušrininku Jonu Basanavičium, sėdamei naujos paskatos ir galvūdamiesi iš glūmos atelėnėdais šaltiniais.

Visa savo siela Basanavičius dirbo mokslinį darbą tautosakos srityje. Jo dėka pastrodė 45 dainų ir 215 mįslių iš Ožkabalio rinkinys, 2 tomai Mitologijos fragmentų, Vagų Žodynas. Nors jo žmonos mirtis ir jo paties negalavimai jį paveikė taip, kad kurį laiką tą darbą nutraukė - tačiau ragino lietuvių inteligentus rinkti tautosaką ir medžiagą jam stūsti. Tad po kiek laiko išleido ir botaniskus lietuviškus augalų pavadinimus, gydymą vaistažolėmis. Su tvarkė, papildė ir išleido 4 tomus lietuviškų pasakų. Ragino steigti specialią etnografinę draugiją. Sukaupė nepamatinomą etnografinę medžiagą knygoje iš Gyvenimo Vėlybei Vėlybei. Sekė visa elė straipsnių ir rinkinių apie lietuvių dainas, raudas. Negana to, parašė biografijas Sauerveino, kun. A. Strazdo, V. Pietarlio, P. Vileišio, V. Staniško.

Daug gėnų sukėlė jo įžanginis žodis į Lietuvių Kryžių Albumą, kur jis nagrinėjo santykių krikščionybės su senovės lietuvių tikyba ir kultūra. Straipsniuose nagrinėjo Baudžlavą ir jos reikšmę. Ir visą elę kitų svarbių įvykių.

Pats Basanavičius žymiausiu savo moksliniu darbu istorijoje laikė tyrinėti - mus apie trakų-frygų tautybę ir jų atsikėlimą Lietuvon, kuriam daug medžiagos rado Bulgarijos archyvuose ir turtingiausiose užsienio bibliotekose. Į šį klausimą glūnos elė metų ir išleido nemaža studijų.

Basanavičius stebina nepaprastais gabumais, išsimokslinimu, energija ir ypach rūpesčiu Lietuvai bei visapus iškumu: gydytojas, mokslininkas, istorikas, humanistas, politikas, praktiškas organizatorius.

Grįžęs į Lietuvą, dalyvavo 1905 m. seime, kovojo už lietuvių kalbą bažnyčiose, išleido memorialą Popležniui Pljui - jam, organizavo lietuvių S-gą, istelgė lietuvių ūkininkų B-vę, rūpinosi lietuvių Mokslo D-jos ir Dailės D-jos Namais. Jiems rinkti lėšų kartu su M. Yču buvo nuvykę į Ameriką 1913 m. Kilus I Pas. Karui - jų namų pastatyti nespėjo ir plūgų vertė nukrito. Tačiau iš jų pastatė dvasinius namus - klerleims metams išleido keliasdešimt vadovėlių lietuviškoms mokykloms.

1918 m. Vasario 16 - Jonas Basanavičius pasirašė Nepriklausomybės Aktą.

Iki pat mirties saugojo lietuvių Mokslo D-jos turtą ir nenuilstamai kovojo už lietuvių tėlses, lietuvių identitetą.

Mirė Vilniuje 1927. II. 16. Palaidotas Rasų Kapinėse.

BN

N. 1.

AUSZRA,

Laikrasztis iszleidziarnas

Dra. Bassanawicziau.

"Auszra" laisva Ragainė 30 korn. mūsūn formate kuzgus arkutispa la 6. ruzpizina 16 "seksta" Proba: kai metu arba 12 N 2 M = 1 rab. ant 1/2 metu arba 8 N 1 M = 30 karp. ant 1/2 metu arba 8 N 1 M = 25 karp.

Apgrainimai spausdintvė "Auszra" priimami kasuotvė 12 kuzus pusia dalis elėta po 20 Pf = 10 karp.

Apstulėdinti galime "Auszra" prie visu von ruzpizina 10 majas 1918 m.

Ragainė, Kownia 1918

Dal redakcijos stulėpiz J. Mikšaus Ragainė Spausdintvė Albano & Kibelkio

Tegul meilė Lietuvos Dega mūsų širdyse, Vardan tos Lietuvos Vienybė težydi! V. Kudirka

A U Š R A Nr. 1/40

N u m e r y j o:

Pirmieji "Aušros" spinduliai. Tarptautiniame tribuno. Vysk. M. Valančiaus 100 m. mirties jubiliejus. Gyventi be molo.

1975 m. spalio

IŠ MŪSŲ TAUTOSAKOS

D v a s i a r e g i a i

Esą tačiau žmonių, kurie turi ypata matyti dvasias tai vadinami dvasiaregiai. Tokiu dvasiaregiu galima būti iš prigimimo pav. sakoma, kad vaikas gimęs per visus šventus arba Vėlines kai užaugęs nueina į šermenis. tai mato dvasias (Naumiestis). Ketvirtadienį gimęs, ir ketvirtadienį pakrikščytas vaikas užaugęs irgi mato dvasias (Klaipėda). Kas gimsta vidurnaktį tas tampa dvasiaregiu (Degučiai). Dvasias gali matyti žmonės, kurie gimdami jau turi dantis, vadinami "gyvadančiai" (Rasei - tokie žmonės yra burtininkai iš prigimimo.

Dažniausiai dvasiaregiu pasidaroma iš idomumo: žmogus nori kartą pamatyti dvasias, jeigu jam pasiseka, tada jau visados, nori ar nenori - matys dvasias, jie tik jų ten bus. Dvasias galima pamatyti, pasinaudojus dvasiaregiais gyvuliais ir atitinkamai pasielgus per laidotuves. Pavyzdžiui, jei pažiūrėsi pro s šuns ausis - kai jis dvasias loja, arba užsidėsi ant kaklo pavalkus, tai pamatysi dvasias. kadangi tie gyvuliai jas mato ir žmogus atsiranda jų padėtyje. Jei per laidotuves, saulei nusilei - dus atsigulsi ant slenkščio ir žiūrėsi į numirėlių tol, kol pamatysi dvasias prie lavono, tai nuo to laiko galėsi tapti dvasiaregiu (Antalieptė). Jei iš lentos iškrenta šaka ir tokia lenta sunaudojama grabui padaryti, tai pažiūrėjus per tą skylę visą amžių matysi vėles (Girkainis). Jei rasi kapuose numirėlio žiedą, tai reikia jį nutrinti, kad žvilgėtų ir pažiūrėti per jį - tada matysi vėles (Vilkaviškis).

Apskritai tikima, kad žmonėms geriau tada, kai jie dvasių visai nemato. Nuėję į šermenis, jie negali pereiti per triobą, nes ten pilna vėlių, kurios nesitraukia jiems iš kelio. Be to, žmonėms, kurie tyčiomis pasidaro dvasiaregiais, dvasios keršija: jie turi jas nešioti, duoti joms kelią ir pan. Vienas dvasiaregių taip pasakoja: "Gerai, kad jūs nieko nematote, o man reikia visiems kelią duoti. Nematote jūs, o ana Kazimieras eina prie kiekvieno ir suplyšusius marškinius rodo: turbūt galėjosi naujus užvilkti bene neuždirbo dabar turi gėdintis prieš kitas vėles".

Vadinami dvasiaregiai paprastai yra psichiškai nevisai sveiki žmonės. Vienas prisipažino kad dvasias pradėjo matyti dėl girtuoklystės. Taigi, juos tiesiog apgavikais ar melagišiais negalima laikyti, iš tikrųjų jie tiki matą tai ko paprastai žmonės nemato. Jų vadinimai susidaro laudies tikėjimo įtakoje, todėl tokie pasakojimai turi tautosakinę vertę.

(Iš Dr. J. Balio Lietuvių Tautosakos Skatymai) NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Montrealio jaunimo ekskursija į Lietuvą

KREVI VEIDRODŽIAI

VANDENS GALIA

Londone vienas inžinierius skaitė paskaitą apie vandens jėgą. Papasakojo apie turbinas, hidroelektrines jėgaines ir t.t. Kalbėjo net tris valandas ir baigdamas tarė:

- Da'ar, turbūt, jau būsiu viską pasakęs, kas apie technikai panaudojamą vandens jėgą pasakytina.
- Čia vienas klausytojų, balta barzda vyras, atsistojo ir garsiai pasakė:
- O ne, pone inžinieriai, apie patį galingiausią vandens variklį Tamsta nė neužsiminėi.
- Gali būti. Greičiausia būsiu ką nors pamiršęs? - kiek susirūpinęs paklausė prelegentas.
- Tamsta pamiršote moterų ašaras! - atsakė Bernard Shaw.

kp

Rašo Liudas Stankevičius
(Tas iš praeito numerio)

Po pusryčių, jaunimas buvo vežamas apžiūrėti Vilniaus senamiesčio, o mes su žmona kaip vadovai, tuo tarpu ėjome į "Tėvšškės" draugiją, susipažinti su pirmiauku, mūsų vadovais ir aptarti mūsų programą. Čia mums pranešė, kad laikinai keturias dienas gyvenstume bendrabutyje, kur jaunimas galės bendrauti su ten gyvenančiu jaunimu, o po to kraustysimės į naują viešbutį ir vardu Turistas.

Po pietų autobusas mus vežė į Vingto parką, kur turėjo įvykti moksleivių datų šventė. Joje dalyvaus 21.000 moksleivių iš visos Lietuvos. Ta diena buvo ide-

ali štai šventė! Saviutė katino ir buvo labai gražu.

Prieš šį pastrodymą M. Ravinskienė aprūpino mūsų grupę mineralintu vandeniu numalšinti troškulį ir iškėlė veltai dar vltiems nupirko ledų.

Moksleivių chorai pastrodė labai įspūdingai, ir visai mūsų grupelį nepaprastai patiko. Tokio mastito pastrodymo jie dar nebuvo matę nei girdėję.

Po šventės, pėsti per mišką traukėm namo, kartu su mūnla žmonų. Išėjė iš miško į gatvę, kai kurte moksleiviai datnuodami grupėmis žygiavo. Tuomet ir mes užtraukėme savo dainas ir taip bemaatant atstradome bendrabutyje, kur mūsų jau laukė gtmtnės.

Sekmadienį, birželio 26 d. mums pusryčiai buvo paruošti vieną valandą ankščiau, kad galėtume nueiti į bažnyčią mišioms. Arčiau mums buvo šv. Petro ir Povilo bažnyčia, todėl visi gražiai pasipuošę, traukėm šios bažnyčios link. Čia kaip tik buvo vaikų pirma komunnja. Bažnyčia buvo pilnutėlė žmonių, kad vos galėjome prisigristi arčiau altoriaus. Prasidėjo mišios. Choras giedojo "Apsaugok, o Dieve", visi karštai meldėsi. Mišios užsitęsė ilgai; po to reikėjo skubėti pietų, nes po pietų jau ėjom į Žalgirio stadioną, kur įvyko Šokių Šventė. Joje dalyvavo 7000 šokėjų.

Šokių Dienos atidarymo eiseną Žalgirio stadione mums pritrūko ką tai panašaus į Montrealio Olimpinų Žaidynių atidarymą. Gražūs, įvairių spalvų rūbai buvo labai įspūdingi.

Kai tik šokiai prasidėjo, mūsų jaunimas skubėjo daryti nuotraukas. Būvo nepaprastai įdomu stebėti tokią masę šokančių jaunimė.

Šventelį pasibaigus, ėjom vakartenės ir skubėjom gražiau apstrengti ir eiti į operos spektaklį Madam Butterfly. Naujame ir gražame Vilniaus Operos Teatre mums buvo rezervuotos dvi ložės, kur patogiai sėdėdami grožėjomės spektakliu.

Sekantį rytą, birželio 27 d. po pusryčių važiavome į Trakus Apžiūrėti pilį plaukėme su garlaiviu po ežerą.

Po pietų ėjom žiūrėti spalvotų Lietuvos valzdų filmų.

Birželio 28 d. iš ryto, atsiveikinę su malonta bendrabučio vedėja, kuri mus pagyrė, sakydama, kad pernai čia buvo apsislojęs Bostono jaunimas, kuris neprilygsta mūsų grupelį pradėjome kraustytis į viešbutį Turistas.

Per pietus mūsų jaunas, gražus vadovas V. Ladyga, kuris mums vltstems labai patiko, padarė didelę staigmeną D. Bentušytei, atnešdamas puokštę gėlių ir saldintų dėžę jos gimtadienio proga. Mes visi suglėdojom ja! Ilgiausių Metų.

Po vakartenės ėjom į Profsąjungų Rūmus past-klausyti universiteto ansamblio. Su mumis kartu ten atėjo tarptautinės matematikų konferencijos dalyviai, kurie buvo suvažlavę į Vilniaus matematikų konferenciją. Ten buvo malonu sutikti gerą bičiulį iš Ottawos, Inž.

A. Jurkus su šeima, kuris mokslintais reikalais buvo atvykęs į Vilnų.

Birželio 29 d. rytą autobusu išvykome į Druskininkus. Važiuojant pakely jaunimas dainavo įvairias lietuviškas dainas.

Ivažiuojant į Druskininkus, miške aplankėme labai įdomų miško namuką. Iš jo išėinant, statga pradėjo smarkiai lyti. Druskininkuose valgėme skantus pietus Nemuno restorane. Paskui lankėm dailininko, muziko Čiurlionio gtmntį namelį, o prisimintimui.

Liepos 1 d. mus vežė į Riešės Žirgyną, kur parodė įvairius Lietuvos žirgus ir į teatrą žiūrėti baletu Ronet galėjome pajodinėti ant meo ir Julietta.

SENOSIOS KINIEČIŲ LEGENDOS

Jonas Buteika

Kiniečių tautosaka (folkloras) tūkstančiais metų kūrta. Senovės jų legendos gausios ir įdomios. Jose pasakojama apie kalnų ir upių kilmę, apie šilko ir arbatos pramonę ir kitą, apie didžiulius potvynius nuo kurių ir šiandieną tebekenčia kiniečių tauta.

Nuo senų senovės Europiečius labiausiai domina kiniečių šilkai. Šilko siūlų ir audinių gamybos išradimus kiniečiai ilgai laikė paslapyje. Šilko audėjų - lervų iš krašto išvežimas taipgi ilgai buvo draudžiamas.

Vienok, šilko gamyba kiniečiams buvo žinoma dar gilioje senovėje, todėl šilko atsiradimo istorija apsupta įdomiais mitais.

Yra legenda apie žmogų turėjusį gražuolę dukterį ir žirgą ristūną. Tasai žmogus vienodai labai mylėjo ir dukterį ir žirgą. Kartą jis kaž kur ilgai laikui išvyko ir mergaitė prižiūrėdama ristūną, juokaudama pasakė jam jog beveik būtų pasirusišusi už jo ištėkėli, jei tik jis gražintų namo jos tėvą. Žirgas iš jos rankų išstrūko ir nušuočiavo. Netrukus jis sugrįžo pargabendamas tėvą - šeimininką namo. Mergaitė, aišku, nė nemanė rimtai apie savo pajuokavimą, tačiau visi pastebėjo, jog žirgas prarado apetitą, sulysio, nusigija kiniečių verslo šaka.

liūdo, o pralinksmedavo tik tada, kada prie jo prieidaro rinko kp.)

vo įsivaizduojamoji jo sužadėtinė. Supratusi tai mergaitė, pasisakė tėvui neapgalvotąjį savo pajuokavimą - pažadą žirgui.

Išvengimui galimų kokių nors iš anksto nenumatytų įvykių, tėvas nužudė žirgą ir jo odą padžiovė kieme. Eidama pro šalį mergaitė palietė odą koja. Staiga oda apsvyniojo apie ją ir išskrido, kartu išsinešdama persigandusią mergaitę. Po kelių dienų žirgo oda ir vėl atsirado kieme kabanti medyje, o mergaitė dar buvusi joje (odoje), virto šilkaverpė lerva. Kalbėti ji negalėjo, bet iš jos burnos tysojo šilkinis siūlas. Slinko metai. Lerva virtusi mergaitė pavirto deive Čanį - Senį, kuri visada vaizduojama apvilta arklio oda.

Mitologinio kiniečių imperatoriaus Chaundi vadinamo laikais, Čanį - Senį dovanojo tautai šilko siūlų. Imperatorienė Luiten, Chaunchi žmona, pati pradėjo šilko verpėjus (lervas) auginti, o ją pasekė ir visa kiniečių tauta. Luiten taipgi garbinama kaip deivė. Senose kiniečių šventyklose dar galima užtikti deivę Čanį liogio galva ir apvilta arklio oda.

Šilko pramonė tapo vyriausiąs prarado apetitą, sulysio, nusigija kiniečių verslo šaka. liūdo, o pralinksmedavo tik tada, kada prie jo prieidaro rinko kp.)

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS;
BET JEIGU GERI IR MATAI, KAD GĖRIMAS IMA
NAIKINTI TAVE PATĮ, TAVO IR TAVO ARTIMŲJŲ
GYVENIMĄ IR NORI NUSTOTI GERTI -
ATEIK PAS MUS. MES GALIME
TAU PADĖTI.

LIETUVIŲ (ALCOHOLICS ANONYMOUS) A.A. GRUPĖ
(Lithuanian A.A. Group)

susirenka kiekvieną trečiadienį, NL redakcijos patalpose (7722 George Street, LaSalle, Que.) 8 v.v. Susirinkime kalbama lietuviškai. Jie atviri visiems, ieskantiems pagalbos. Atėjus pas mus - nebebūsi vienas. Jei nori daugiau informacijų skambink: Leonui G. 366-2548 (namu) arba 489-5391 (darbo tel.), Juozui S. 631-6834, Henriui N. 277-7868.

PRENUMERATA \$ 10.00 metams ir \$6.00 pusei metų.

KELEIVIS

PUBLISHING COMPANY

TEL. 268-3071

PUBLISHERS OF THE LITHUANIAN WEEKLY SINCE 1905

636 EAST BROADWAY • SOUTH BOSTON, MASS. 02127

Montrealio jaunimas seka moksleivių dainų šventės programą Vingio parke; apacioje sokių šventės paradas.

CFMB

LIETUVIŠKA RADIO, PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11,30 iki 12 val. nakties

PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas
"TALKA"

830 Main Street East, telefonas (416) 544-7125
L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais, ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta. Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Kapitalas — virš \$9,000,000

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santaupe 7%
term. depozitus 1 m. 8 1/4%
Pensijų Fondas.....8 1/2%
IMAME UŽ:
asmenines paskolas 11%
nekiln. turto pask. 9 3/4%

Prisimenant a.a. Sigita Pranckūną

Š. m. rugsėjo 10 d. suėjo 1 metai, kai netekome a.a. Sigito. Jo išskirtinumas, jo žinoma tylą sudarė likusios artimiesiems didelė tuštuma, visais atžvilgiais. Jo malonios, nuoširdžios draugystės daug kam niekas kitas negali pavaduoti. Ne vienas ilgai pasigėdo jo gražių minčių, paskelbtų tiek Nepriklausomos Lietuvos Pranckūno skyriuose, tiek kitose spaudoje. Pasigėdo teigiamų, objektyvių, džiuginančių ir patvirtinančių visuomeninių ir pavienių lietuvių gyvenimo bei ne gyvenimo faktų perdavimu. Jis drąsiai ir atvirai pareiškėdavo savo mintis, tešdamas tiesas, nežūrint ar kam tas patinka, ar nepatinka. "Ne vienas pasigėdo jo teigiamų pareiškimų, kuriuos jis paliko gelstančiuose spaudo puslapiuose, pasipriešinamas minčių, kurie gal ir didesnius mokslus buvo ragavę, bet praradę širdies kilnumą, o pasisavinę iš niekingo pasaulio plūks pagležas..." ir toliau. Dagto pareiškimo, kai jis rašė NL apie Pranckūno reikškimą.

Pranckūnas dažnai pamokėdavo paliesdamas tuos, kurie apakę savo išdidume, veidmainiškai nusižengia tiesai ir įneša lietuvių tarpin nesklaidumų bei nesugyvenimų. Jis smulkiai ir preciziškai aprašydavo daktus ir žmones ir atvirai kritikavo tiek atskirus pastreikškimus, tiek žmonių grupes.

A.a. Sigita Pranckūnas išskirtinai neužbaigęs daug darbų bei neįgyvendinęs savo ryžių. Tačiau jis pasiliko pavyzdžiu, kad kiekvienas lietuvis privalo bet kokiame sąlygose begyvendamas, nuolat užsiimti savęs tobulinimu, nuolat stengtis parodyti žmonišką kūrybą ir neatidėlioti, laukiant "geresnių laikų", ar praturtėjimo, ar išėjimo į pensiją. Laikas nelaukia. Kiekvieną momentą reikia panaudoti — ką a. a. Sigita ir darė: pramokti, išsilaikyti ir grūdinti ryžtą siekti tiesos, grožio ir meilės. Tuom žmogus ir tampa žmogitkesniu, vertingesniu...

Dr. J. Kaškelis

Sigitas PRANCKŪNAS (2-ras iš dešinės) vienos popietės metu Lietuvių Namuose su žmona Olga ir draugais — A. ir E. Zubriais ir S. Dobkus.

Nuotr. B. Tarvydo

PASAKĖLĖ APIE "LOKĮ"
Penktos dienos vakare, paūliot — pasišmonėti, mūsų lietuviškam bare, susitiko Matas Rėtį.

Gėrė alų, traukė viski, sau iš lengvo pamažu, dar po vieną dar po biskį dar toliau bus dar gražu.

6 psi.

Kada jie visai apšlubo, ir iš vieno matės trys, įsteigė jie tokį Klubą, pavadino jį "Lokys".

Prasidėjo tuoj veikimas, apšlakstytas alučiu, nudardėjo kai vežimas, Dundos vieškelio plačiu.

Pažiūrėkime kas gavo, ir nauda iš mums kokio: net sostinė iš Otavos, persikėlė pas "lokį".

popietė savuose namuose

A. Lukošius

ATSILIKĘ AR PERDAUG PONIŠKI?

— Jūs, šitų laikų meškertojai, pasakykite man ar galima pagauti žuvį be jokios meškerės, be kabluko, vien tik savomis plikomis rankomis?

— Kaip jums atrodo, ar galima, prabyla aplink jį apsidusį būrį, kiek daug metų ant savo pečių benešas velk nuolatintis šitų popietėjų lankytojas.

Užkalbintieji, tikriausiai, nestikėję tokio klausimo, kaip sustarę, tyli, galvoja, atrodo, kad nebežino, kaip į šį klausimą reaguoti. Pagaliau, vienas pradeda: "Priklauso iš kur, ir kaip. Jeigu, sakysime, iš kibiro ar kito panašaus indo — tai taip, kodėl gi ne. Bet tik nebandyk čia mums pasakoti nesąmonių, kad galima ranką įkišus iš atviro upės ar ežero vandens žuvį, kaip su samčiu, semti".

Visi patyli, pastžvalgo vieną kitą ir vėl nukreipta žvilgsnius į paklausėją.

— Tai va, matau, kad nežino. Vytai, aš ne apie blūdą ar puodą kalbu, bet kaip tik apie atvirus vandenis. Jei nežino, tai pasiklausykite.

Mes, dar plemenys būdami Lietuvoje, išmokome šito meno, ir vasaromis daugiausia tik šitaip, plikomis rankomis ir gaudydavome žuvis. Nei tau meškerės, nei jokių įrankių, nei to ilgo laukimo, kada ji sustingdys tavo kabluku. Šitaip per pusvalandį visai nesunkiai pilną kibirą pristigaudydavome.

Žinokit tą, kad tenai po vandens, kur žuvis mėga ir ilsiis po akmenimis, žolėse ir krantu olose, jos visai nebaugios. Gal jai ranka pačiūpinėti ir net paglostyti. Kada šitaip užtikta žuvį sumini tvirtai už sprando ir pradėti ją iš tenai krapštyti, kelti laukan — tik tada ji pradeda spardyti, bando ištrūkti, kovoja.

Jeigu gali narstyti po vandeniu ir tenai kiek ilgiau pabūti, tai tenai ir geresnio laimkto gali tikėtis. Vienas mano dėdė tik šitaip ir gaudydavo. Jis labai mėgdavo šokti nuo kranto į gelmes, o kai po minutės kitos iškilavo, tai ablysoje rankose turėdavo po neblogą žuvį ir dar vieną dantys iškandęs. Toks buvo jo mėgtamiausias žuvų gaudymo būdas.

Šitaip gaudyti už vis geriausia vidutinio gūmo upėse, kur vandens maždaug iki juosmens ar pažastų, ir kur yra nemažai akmenų, įvairių duobų ir plyšių po vandeniu krantuose.

Vasaromis, kada vandenys šilti, toks žuvalimas ir pastipruskimas būdavo tik vienas malonumas, na ir greitai žuvis pasigaudymas.

Tikriausiai, kad šitaip gaudydamos, nebejausi to tiesiog gydančio, tavo ner-

vus ir stelą raminančio jausmo, kurį išgyventi tūnodamas ant kranto su meškere ir aktyvū nenuleisdamas nuo vandens paviršiuje besisupančios plūdės. Vis tikėdamas ir vildamas, kad gal gi ji tuojau ims ir pajūds. Be to, su meškere pagauta žuvis tau visuomet atrodo ir didesnė, svarbesnė, o valgant, — net ir skanesnė.

Anais laikais savame krašte mes paaugliai tik rankomis vasaromis ir tegaudydavome. Tada mums atrodė, kad tai modernu. Nesistrukli vyrai iš jūsy, kad nežinote apie tokį žuvalimą. Štame krašte ir man nieko panašaus neteko ne tik matyti, bet ir girdėti.

Nežinia, ar ta mada dar nepastekė šio krašto, ar karai sutrukdė, ar iš viso poniški kanadiečiai nenori savo baltų rankų vandenin kaiti.

Mes, nauji ateiviai, kartais ko nors pyktelėje, imame ir išdžiūstame išdidžiai, kad šis kraštas ir visas kontinentas nuo Europos bendrai imant, yra atsilikęs nemažiau 50 metų.

Tai kažin, ar ne dėl tos priežasties šios šalies žmonės dar neteko nežino apie tokį žuvalimą plikomis rankomis.

LIETUVIŲ NAMAI

Pirmas poatostoginis sekmadienis sutraukė apie 300 svečių. Viešnia J. Kvedariene neseniai atvykusi iš Lietuvos, šventę gimtadienį, tai susirinkusių buvo pagerbta rankų plojimu. Svečių knygoje pasirašė: M. Šturmienė, Mikas Galinaitis ir jo dukra Edita iš V. Vokietijos, J. Lindsay-Gataveckaitė iš San Francisco, J. Jasėnas iš Chicago, A. ir G. Lingaičiai iš Tilsenburgo, Ont. L. ir D. Stukai ir A. ir B. Žemaičiai iš Hamiltono, o. Dalyvaudami pirmą kartą popietėje, A. ir B. Žemaičiai LN padovanojo 20 dol.

Pas. Lietuvių Jaunimo Sogos išdininė Regina Stočkutė-Knox užrašinėjo važiuojančius rugsėjo 23 d. į Washingtoną, o. Pabaltiečių Žmogaus Teisių demonstraciją. Ji užpildė 47 vietų autobusą ir be to surinko 376 dol. aukų.

Į sol. Ričardo Daunoro koncertą Popietės metu išplatino 50 bilietų PLJS-os narė Dalia Simanavičiūtė.

Rudens sezono veikla prasidėjo rugsėjo 15 d. ketvirtadienį 7:30 v.v. susirenka Moterų Būrelis ir LN Vyrų atstovai pasitarti dėl LN metinio baliaus, įvykstančio š. m. spalio 29 d. Tuo pat metu 8 val. v. LN posėdžių kambaryje įvyks LN V-bos posėdis.

Spalio 29 d. Moterų Būrelis ruošia Editos Stankuvienės, mirusios prieš du metus, paveikslų parodą Gedimino Pilies Menėje. Prašo tą dieną kitų organizacijų parodų nerengti.

Pensininkų Klubas paskyrė Pabaltiečių Žygiui 50 dol.

Praėjusią savaitę 100 dol. nario įnašą įmokėjo Stefa Siminkevičienė.

Monika Jurksienė Bibliotekai padovanojo 6 tomus Žemaitės raštų. Biblioteka jai nuoširdžiai dėkoja.

Š. m. spalio 1 d. Gedimino Pilies Menėje šaukiamas

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8 1/4% už 1 m. term. dep.
9% už pensijų ir namų planą
7 1/2% už spec. taupymo sąsk.
7% už taupymo s-tas
6% už čekių s-tas (dep.)

IMA:

9 1/4% už asm. paskolas
9 1/2% už mortgičius

AKTYVAI virš 17 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybės apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigų perdavimas, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BUSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario ir 532-1149 M6P 1A6

Balio Maskeliūno

IVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ

VISŲ RUSIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

Tel. 251-4864 arba 251-4025 — Namų tel. 277-0814
2405 Lake Shore Blvd. West, Suite 403, Toronto, Ont. M8V 1C6

APDRAUDA INSURANCE

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
1613 Bloor Street West, Toronto, Ontario

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.
2224 DUNDAS STREET W. Visais kelių reikalais
TORONTO, ONTARIO betkur pasaulyje skambinti
M6R 1X6 tel. 533-3531

lietuvių pensininkų suvažiavimas.

Š. m. spalio 2 d. sekmadienį, 4 v.p.p. LN-se įvyks Toronto Skautininkų-ų Ramybės organizuojamas koncertas

Pensininkų konferencijai Toronte spalio 8 d.

• Toronto pensininkai rengia didelį vakarą Lietuvių Namuose lapkričio 6 d.

PARENGIMŲ KALENDORIUS

KLB Toronto apylinkės valdyba, norėdama palengvinti lietuviškos organizacijos parengimų organizavimą, įgalioja reikalų vedėją Teodorą Stanulį paskelbti iš anksto būsimus parengimus. Visos organizacijos, norinčios pasinaudoti šiuo patarnavimu, yra prašomos pranešti jų planuojamus parengimus T. Stanuliu, 13 Alambra Ave. Toronto, M6R 2S4.

— Spalio 22- Havajų vakaras Priskėlimo salėje.

— Spalio 29 - Sporto klubo "Aušra" parengimas Priskėlimo salėje.

— Spalio 29 - L. Namų Vyrų ir L. Namų Moterų būrello balius Kar. Mindaugo ir Kar. Mortos Menėje.

— Lapkričio 5 - "Nepriklausomos Lietuvos" spaudos baltus L. Namų Kar. Mindaugo ir Kar. Mortos Menėje.

— Lapkričio 5 - "Matronto" mokyklos parengimas Anapilyje.

— Lapkričio 6 - L. Namų Moterų Būrello koncertas L. N. Kar. Mindaugo Menėje.

— Lapkričio 12 - ŠALFAS parengimas L. Namų Kar. Mindaugo Menėje.

— Lapkričio 19 - kartumėnės šventės minėjimas L. Namų Kar. Mindaugo ir Kar. Mortos Menėje.

— Lapkričio 20 - N. Pradėtos Martijos Seserų vakarienė Priskėlimo salėje.

— Lapkričio 26 - Sporto klubo "Aušra" parengimas Priskėlimo salėje.

— Gruodžio 6 - Toronto Liet. choras "Varpas" koncertas ir šokiai L. Namų Kar. Mindaugo Menėje.

— Gruodžio 18 - Skautų kūtos Priskėlimo salėje.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

— ●●● —

Skamba himnai, kaip griaustinis, rodos ims plyš širdis. Traukia vadas pirmutinis, o paskui ir visi trys. ... A. Lukošius

PENKIOLIKTAJA ROMUVOS STOVYKLA PRISIMENANT

VI. Bacevičiaus nuotraukose Skautai Romuvos stovykloje. Iš kairės: Jūrų skautės "Vandenės" skautių pastovyklė, laimėjusios pirmą vietą žygiuoję į vėliavų aikštę; atžygiuoja stovyklos viršininkas K. Batūra, vyr. skautininkė Irena Kerelienė, Vadeivė L. Gvildienė ir D. Keršienė; valgykloje — skautininkai V. Sendžikas, P. Butėnas, A. Baziliauskas, S. Miknaitis, C. Senkevičius ir VI. Bacevičius.

VIŲ TAUTOS ATEITIS — JAUNIMO DARBAS IR ŠIRDIS

Aple 150 mylių į šiaurę susižavėjimo žodžiu. nuo Toronto lietuviai skautai. Šiats metais čia stovyklos turi nuosavą 44 akrų lauką XV-tą kartą nuo rugpjūčio 6-20 d. Stovykla buvo su kaktuvine ir, kaip tokia, turėjo skirtingą panoramą. Tai buvo tarai skilčių sąskrydis Klekvienas, pirmą kartą čia atvykęs, nesustatko netaręs skautiškumo ir sporto srityse.

Kai skautiškumas ir tėvai ir svečiai, nebekalbant jau apie kartu stovyklavimus sportas savaitme suprantami skautų stovyklose dalykai, vadovus-es, kurie skilims padėjo to geresnio rezultato siekti. Gerokai pasistūmėta praktiškame lietuvų kalbos vartojime ir dainavime. Tų pastangų rezultatus ankstyvesnė retenybė, kad pastebėjo stovyklon atvykę savo iniciatyva teikti bernu-

kat išėmę prie laužo ir dainuotų lietuvišką dainą stovykloje, vėrto kasdienintu reikšmę. Visos skiltys norėjo gauti daugiau taškų ir juos rinko visur ir visai. O lietuviškumas buvo specialiai taškais aukščiau vertinamas.

Šalia varžybinių dalykų turėta smagių iškylų už stovyklos ribų batdarėms arba pėsčioms. Rugpjūčio 14 d. stovykla vietės sukaktis paminėta pamaldomis, iškilminga suelga su įžodžiais, sveikinimais ir vaikų nuleidimu ežeran, prisimenant žuvusius. Iškilmėse dalyvavo ir sveikino iš Čikagos atvykę vyriausieji skautininkai v.s. Irena Kerelienė ir už. Sigittas Miknaitis.

RAŠYTOJO FANTAZIJA IR ISTORINĖ TIKROVĖ

Skaitant „Tvaną“ mūsų vaizduotėje iškyla Šviesaus Kalno (Jasna Góra) narsaus gynimo vaizdas, kurį taip spalvingai ir vaizdžiai nuišė pasaulinio mato „plunksnos meistras“ Henrikas Senkevičius. Rašytojo talentas lėmė, kad jo romano herojai kupini gyvybiškumo, dinamikos, o mūsų aprašymai nepaprastai išraiškūs ir įvairiaspalviai. Dėl to ir neviens iš lenkų-švedų karo epizodų, laikui bėgant, tautos vaizduotėje nepaprastai išaugo ir gerokai nutolo nuo istorinės tiesos. Tai galima pasakyti ypač apie asmenybę kun. Kordeckio, kurį, A. Senkevičius padarė kone svarbiausiu minėto karo didvyriu.

Neniekinant didžiojo rašytojo kūrinių, reikia visgi atkreipti dėmesį į tai, kad perdėtas veikiančių asmenų ir vykstančių mūšių aukštynimis gerokai atitolina mus nuo istorinės tikrumo pažinimo. Kaipgi toji tikrovė atrodė iš tiesų? 1655 m. švedai puolė Lenkiją. Dvi puikiai apsiginklavusios armijos, viena Magnuso de la Gardie iš Inflantų, kita feldmaršalo Arvido Vittenbergo iš Pamaro — peržengė Abiejų Tautų Želpospolitos sienas. Nedaug kas nuo mato amžininkų galėjo suvokti, kad švediški armijų įžengimas reiškia artėjantį pakol kas dar galingos valstybės krachą. Lenkijos ir Lietuvos didikai tuojau pripažino švedų karaliaus Karlo Gustavo teises Lenkiją valdyti, o teisėtą karalių Jonas Kazimieras turėjo pasitraukti iš šalies ir ieškoti prieglobsčio Silezijoje — Glaguvke. Valstybėje įvyko politinis sąmyšis, visuomenė pradėjo pusiausvyrą, o šalis pateko į ligšiol nematytą maso ekonominę krizę. Kai kuriems galėjo atrodyti, kad tuojau taps Svedijos provincija. Atsitiko kitaip. Švedų kariuomenė apsaugo nuo lengvai pasiektos pergalės. Tuo tarpu grobiškiški okupantų veiksmams bei didžiulės duoklės, kraunamos ant vietos gyventojų, sukėlė baisią napykantą lenkų visuomenės tarpe

ir tiesiogiai prisidėjo prie partizaniško karo išsivysėjimo. Pradžioje emė kurtis maži daliniai, susidantys iš šliktos ir valstiečių, o vėliau formavosi reguliari armija, į kurią stėjo lenkiškieji kareiviai, anksčiau tarnavę švedų kariuomenėje. Labai nepalankios sąlygos klostėsi Viekoploskos srityje, kur partizaniškas judėjimas buvo geriausiai organizuotas ir šelpiamas ginklais bei pinigais iš Silezijos. Kai partizanai išvadavo Koscian miestą ir apsupo Piotrkovą, pabėgęs švedų karalius išsiuntė generolę Vzesovičių sukilimo malšinti, o generolui Burhardui Milleriui von der Lühne įsakė užimti Vieluną, Cencstochovą bei Krzepicę ir taip pat sustiprinti švedišką įgulą Piotrkove. Generalas Vzesovičius, sumušęs sukilėlius ties vietove Praški, kelių šimtų raitelių priešaky leidosi į Jasną Gorą, norėdamas paimti vienuolyną ir užgrobti ten esančius turtus, kol dar neatvyko gen. Milleris.

Kun. Kordeckis visgi nepabugo ir patrankų ugnimi pravijo Vzesovičiaus dalinius, kurie pasitraukė į Vieluną. O tuo tarpu 1655 m. lapkričio 18 d. atvyko pats gen. Milleris ir pradėjo reguliarią Jasną Gorą tvirtovės apsupimą. Jasna Góra vienuolyną pulti sumanė ne švedų karalius Karlas Gustavas, bet feldmaršalas Vittenbergas. Jis anksčiau buvo pažadėjęs vienuolyno nepulti, tačiau žodžio netesėjo, nes norėjo užgrobti ten esančias brangenybes, kuriomis būtų galėjęs apmokėti pasamdytą kariuomenę. Pravartu pažymėti, kad Jasna Góra vienuolynas anaiptol nebuvo koks „vištininkas“, kaip piešia H. Senkevičius. Jis priminė volkiau karinio tvirtovę ir buvo gerai apūpintas šaudmenimis bei maistu. Vienuolyną gynė 24 patrankos, įtaisytos ant masyvių mūrininių sienų. Vienuolyno įgula sudarė keli šimtai žmonių, tame tarpe 150 gerai apmokytų pėstininkų ir 70 vienuo-

lių. Be to, buvo čia dar keliolika šliktis, kurį šeimų su tarnais.

Tiesa, toji šliktė nebuvo jau taip patriotiškai nusiteikusi, kaip rašo Senkevičius, nes jau apsupimo metu kelios šeimos apėjo vienuolyną ir ieškojo prieglobsčio švedų stovykloje. Vadovaujantis švedų kariuomenę gen. Milleris neturėjo jokių realių galimybių paimti stipriai fortifikuotą vienuolyną, nes neturėjo sunkiosios artilerijos, o kalno skardis buvo kietas, uolėtas ir jo negalėjo minomis susprogdinti. Todėl iš pradžių Jasna Góra tvirtovė buvo apšaudoma iš lengvųjų patrankų ir blokuojama.

Milleris tikėjosi diplomatiniais poslinkiais susitarti su kun. Kordeckiu ir tuo būdu užvaldyti vienuolyną, bet jo išskaičiavimai nepasiteisino. Kun. Kordeckis nešleido į derybas ir neatvėrė švedams tvirtovės vartų, o pats emėsi energingai organizuoti vienuolyno gynimą.

Kuo vadovavosi kun. Kordeckis — tai bene pagrindinis klausimas. „Senkevičiaus romane Kordeckis piešiamas pociomis ryškiausiomis ir šviesiausiomis spalvomis. Kordeckis — tai monumntalus, idealus asmuo, herojus, patriotas, iki galo ištikimas tėvynei ir karaliui.

Iš tikrųjų kun. Kordeckis gynė vienuolyną ne tiek patriotiniais, kiek religiniais sumetimais. Jis bijojo, kad švedai vienuolyno apiplėšė, o Jasna Góra praras piligrimystės centro reikšmę. Reikia pripažinti, kad kun. Kordeckis, vienuolyną apsupus, parodė daug diplomatinio gudrumo. Tai liudija laiškas, kurį jis 1655 m. lapkričio mėn buvo pasiuntęs Milleriui. Tame laiške kun. Kordeckis nuo įsakymo pasiduoti švedams išsiskuto pigiu Svedijos karaliaus Karolio Gustavo liaupsinimu ir švedų į vienuolyną neįsileido. Vorta čia pateikti kai kuriuos to laiško fragmentus, cituojamus švedų istoriko Vestrino:

„Taigi gerbiame Jo Didenybę — Svedijos Karalių, mūsų maloniausių viešpatį ir nedrįsime pakelti prieš Jo kariuomenę kardo... Mūsų vienuolynas siunčia Dievui maldas už skaisčiausios Svedijos karaliaus ir mūsų karalystės protektorius sveikata.“

Sis laiškas, juokingas savo turiniu, bet brandus pasekmėmis, privėdė gen. Millerį prie ištūžimo. Jis suprato, kad turi reikalo su protingu, gudriu ir viskam pasiruošusiu žmogumi. Todėl nedelsiant pasigabeno iš Krokuvos nuo maršalo Vittenbergo du sunkius pabūklus, keturis lengvesnius ir 700 pėstininkų. Bet ir tai nedaug padėjo. Jasna Gūros artilerija ugnies galingumu buvo pranašesnė už švediškąją. Ir pabūklų kokybė buvo geresnė, negu švedų. Jų viena patranka dargi šaudymo metu susprogdžio 26-tos ir pasibaigė galutine nesėkme.

Vittenbergui įsakius, gen. Milleris nutraukė vienuolyno puolimą ir iš čia pasitraukė. Svarbiausia švedų pasitraukimo iš po Cencstochovos priežastimi buvo sukilimai Priekarpatyje. Kalizijoje ir Sieradzeje, o taip pat žinia apie Jono Kazimiero grįžimą į Lenkiją.

Visgi didelė įtaką karo eiga turėjo ir vienuolyno atkaklus gynimas. Švedų vadovybė bijojo, kad štebukiais išgarsėjusi vienuolyno užgrobitas gali sukelti religinį fanatizmą tarp katalikiškosios Lenkijos visuomenės.

Apie Jasną Gorą vienuolyno puolimą ir gynimą gausu istorinės literatūros. Prie svarbiausių pozicijų čia reikia priskirti švedų istoriko T. Vestrino darbus, o taip pat lenkų istorikų V. Novodvorskio ir D. Frasio veikalus. Tiesa, minėtieji istorikai turi kitą nuomonę dėl energingo kun. Kordeckio vaidmens ir prielaidų, kuriomis jis galėjo vadovautis, bet ginčias šia tema nėra asmeninis

K. Astikas

JUOZAS GRAŽYS
Kailių siuvėjas

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remdelsiuoj
- Vasaros laika saugojimas (Storage)

6496 Bannantvne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

Highland Auto Body

611 Lafleur Ave., LaSalle. — Tel. 366-7281

- ATLIEKAME AUTOMOBILIŲ IŠGĖS(Body) TAISYMO IR DAŽYMO, BEI KITUS MECHANINIUS DARBUS. (Lietuviams duodame specialią nuolaidą)
- PARDUODAMA NAUDOTOS MAŠINOS

Savininkai V. Susinskas & Son tel. 389-0571.

GUY RICHARD
ROOFER — COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausios patarėjas ir darbo atlikėjas jums gali būti stogdengys Guy Richard, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darba atlieka sąžiningai ir prielaimomis kainomis. Šaukite kai namo stogas blogas ar kai statote naujus —

364-1470

BOTTIN GREENVERT SELECTOR

PASINAUDOKITE ŠIA SPECIALIA TELEFONŲ KNYGA

LE BOTTIN TÉLÉPHONIQUE DE VOTRE QUARTIER INC.
YOUR DISTRICT TELEPHONE DIRECTORY INC.

3035, BOUL. L'ASSOMPTION, MONTREAL, QUE H1N 2H2 / TEL. 254-5302

PAMINKLŲ GAMYBA

— MONUMENTS MANUFACTURER

TODORO & BIGRAS LTD.

6752 Sherbrooke Street East
Montreal, P.Q. H1N 1C9 • Tel. 255-4076

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J. F. Wilson & Sons Inc.

123 MARIE BVD. 5784 VERDUN AVE.
CHATEAUGUAY VERDUN, QUÉBEC
TEL. 691 4760 TEL. 767 9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

Jetté & Frère Ltée

Viskas moderniems namams!

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrenginiai. Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Atstovaujame — Hydro-Quebec išnuomavimui karšto vandentiekimui. Veltui įkainavimas.

Plumbing & Heating kontraktoriai.

140 - 2e AVENUE LASALLE, 366-0330

Jony's Photo Studio

2680 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKSTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS

TEL. 575-8971.
T. Laurinaitis

Ikelnėms-pristatant ir atsiimant

365-7146

NETTOYEURS CLEANERS

coin / corner 5e ave
7661-A CENTRALE
495-90e AVE
coin / corner Bayne **365-1143**
29 55. Allard Street, Ville Emard
766-2667.

366-7818

PARDAVIMAS:

Chrysler • Monaco • Charger • Dodge • Dart
Sport • Swinger • Special • Sedan • Trucks
7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

LA SALLE AUTOMOBILE INC.

Mechanizuotas ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išgės(Body) taisymas ir dažymas naujame garaže ir moderniomis priemonėmis. Kreipkitės — De LaVerendrye, prie Lapierre vandens kanalo. Tel. 365-3364.

NL REIKALAI

SPAUDOS BALIUS TORONTE

Šoksim vyrui, ulivosim
Rytoj žvėnto - išmiegosim!

Savaitraščiu NL paremti, Toronto susidarė spaudos rėmėjų grupė - komitetas ir kas metai suruošia Spaudos Baltų.

Šiemet Toronto Lietuvių Namų didžiojoje salėje vėl bus tam reikalui suruoštas parengimas. Programos išpldytojai atvažiuos iš Montrealo: solista Čapkauskienė /kuria Floridoje gyvenantys tautiečiai pavadino "lakštinga iš šiaurės"/ ir Montrealo Aušros Vartų orkestras, jau spėjęs gerai užstrekomenuoti. Prile to dar bus gera šokių muzika, karšči ir šalti valgiai, lengvi ir stiprūs gėrimai ir kitokių netikėtumų.

Kanadoje turime tik du savaitraščius ir jie abu mums labai reikalingi, nes klekviene vysto skirtingas lietuvių problemas ir atskleidžia naujus aktračius, tik skirtingais būdais. Be tautiečių finansinės paramos, spauda merdės arba tr visai sunyks.

Mes lietuviai, savo prenumeratorių gausumui negalime girti ar lyginti su vietinių laikraščių ttražu / nors tai visiems gerai žinoma, bet ietiskite man ir vėl priminti! Dėl šios priežasties mūsų spauda būna brangesnė už vietinę. Šitos problemos yra bendros visai imigrantų spaudai, ir visi panašūs "gtinklūs" su jomis kovoja: skiria aukas, rašo savo spaudai strapsnius be honoraro ir gausti prenumeratoria.

Suprasdami reikala, torontiečiai kasmet gausti atsi-

lanko i NL Spaudos Baltų. Perna, berods, gauta apie 700 dolerių pelno. Šiemet spaudai remti komitetas tikisi taip pat, kad nebus apviltas, juo labiau, kad numatytoji programa tikrai aukšto lygio, o bilietai, kaip ir visada, prieinama kaina. Laikraščio leidėjai nenori visada tik aukų išprašyti: šiemet jie parūpino publikai tokį koncertą, kuris bus daug vertesnis už i baltų įėjimo bilietą.

Smulkesnė informacija bus paskelbta vėliau. Taigi tą lapkritio 5-10s šeštadienį paskirkime čia aprašytam baltui atsisakydami visų kitų išpareigojimų.

Gunda Adomaitienė

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA PRADĖJO DARBĄ

I mūsų Šeštadieninę Mokyklą pereitą šeštadienį susirinko arti 80 vaikų.

Šiemet dėsto: parengia - majam skyriui - St. Mikala-jūnaitė, I sk. - Aušra Baršauskienė, II sk. - J. Adomaitienė, III sk. - K. Adomaitė, IV ir V sk. - J. Baltuonienė - VI - St. Ališauskienė nuo VII iki IX - dalykinė mokyklos sistema.

Lietuvių kalbą - M. Malcienė, literatūrą - M. Jonušienė, istoriją - R. Otto, geografiją - A. Knystautienė. Tautinius šokus ir chorą moko Rasa Lukoševičiūtė; muzikinę palydą - Linas Staškevičius.

Vaikai, kurie dar nespėjo ateiti pirmąjį mokslo šeštadienį - mielai laukiami pasirodant kitais šeštadieniais - nedelskite!

Lietuviai ieško moterių buto žvėros palėkymui. Skambinti i redakciją - 366-6220.

Ronny Dee
RESORT MOTEL
(Jonas Grigelis)
717 South Ocean Boulevard
Pompano Beach, Florida 33062
Telephone (305) 943-3020

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 rue Ste-Catherine Ouest
Suite 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528

DR. V. GIRIŪNIENE

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
MONTREAL
TEL. 255-3536

DR. A. O. JAUGELIENE

Dantų gydytoja

1410 GUY STREET
SUITE 11-12
MONTREAL P.Q.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., E.R.C.S.(c)

Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-4024
Suite 215, Montreal 109, Que.

PHARMACIENS

PHARMACISTS

M. CUSSON - R. GENDRON
PHARMACIENS

Ouvert 9 a.m. à 10 p.m. Open,
Samedis: 9 a.m. à 9:30 p.m.
Dimanche: 10 a.m. à 9:30 p.m.
Livraison gratuite - Free delivery
Skubus ir nekainuojantis pristatymas
7626, rue Central St., Ville LaSalle

366-9742

365-0505

ADVOKATAS

R.J. Išganaitis, BA, BCL

216 St. Paul W., Montreal, P.Q.
Tel: 288-6316, namų - 658-5513

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

Suite 627, 3 Place Ville Marie,
Montreal, Quebec H3B 2E3
Tel. (514) 871-1430

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064

IŠ VAKARŲ VOKIETIJOS
estrados dainininkės

Violetos Rakauskaitės

K O N C E R T A S

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS SALĖJE

Spalio men. 16 d., 5:30 val. vak.

MENINĖ PROGRAMA - VAIŠĖS - BARAS

Bilietų kaina: suaugusiems \$4.00,
studentams ir pensininkams - \$2.00.

Organizuoja - rengia PLJS Montrealio
Skyrius

• Dalia Blauzdžiūnaitė ir Rimvydas Sonda sumainė aikštą žiedus AV parapijoje praėjusį šeštadienį. Daugelis svečių buvo atvykę iš jaunojo miesto-Toronto. Montrealiečiai gi apgailestauja, kad ir laimės linkėdami, jog Dalia išvykdamą gyventi į Torontą - nebedainuos mūsų chore savo gražiuoju alto balseliu. Mokėsi muzikos ir dainavimą pas sol. E. Karde-lienę 8 metus. Iš tikimais lankė chorą eilę metų.

• Lietuvos bur. Operos sol. Elzbieta Karde-lienė vasaros laiką praleido Putname pas Seseles. Ji džiaugiasi, kad ten turėjusi malonų laiką pavasaroti, bet ir liūdi, kad tokiame gražiame laikotarpyje turėjusi palaidoti Chicagoje, vienintelį brolių ir paskutinį artimąjį šiame kontinente.

• Mirė Joana Milienė 83 m. amžiaus. Paliko sūnų Vincą, nes antrąjį sūnų tik prieš kelias savaites palaidojo.

• Vacys Andrijauskas su žmona atostogaudami buvo išvykę į Pensylvaniją - Cooperburg, pas sūnų dr. Edv. Matulevičų, kuris dirba atsakingose pareigose chemijos industrijoje.

• W. ir Danos Alanskų dukrai Jodyta, ištėkančiai už Rodney Brian Vancouveryje, buvo suruoštas mergvakaris

MONTREAL WEST AUTOMOBILE
Pontiac ★ Buick ★ Astro
• NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTI IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ!
• NESITIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI!
• MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI, IR SU ĮŠIMTINI JUMS, PASITARNAUS!
• UŽEIKITE Į ĮSITIKINKITE! PASINAUDOKITE!
PASIKALBĖKITE SU
Manageriu
LEO GUREKAS
GM **GM**
mw montreal west automobile
11 WESTMINSTER SOUTH 489-5391
(at the end of Sherbrooke Street West)

WALTER TRUMPA B.Sc.
LES IMMEUBLES
mainville - poirier inc
REALTIES
Pirkti ar parduoti namus, žemes sklypus ar kitą nekilnojamoj turtą Laurentians kaimuose, Montrealyje ar kur kt. kreipkitės 795 Ste Adele Blvd., Ste-ADELE, P.Q. - Tel. 229-3186 - Tiesioginė tel. linija iš Montrealio - 430-3516.

Royal Trust
Atstovas J. Skucas,
6966 Terrasse Sagamo, Montreal, Que. H1S 2G1.
Tel. 354-0360, namų 722-9663.
PATARNAVIMAS NEKILNOJAMO TURTO
PIRKIME - PARDAVIME
(Specialybė - sklypai ir žemė)

GALVOJATE PIRKTI AR PARDUOTI?
NAMAI - APARTMENTAI - ŽEMĖ - PASKOLOS
D.N. BALTRUKONIS
Sylka Realities Inc.
445 Jean Talon West, Suite 305
Tel: 273-9181-2-3, Res. 737-0844.
Foto M.L.S. Sistema.
Montreal, Que.

Žemiausios kainos!
MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA
6695 - 35th Avenue, Montreal 409
TEL. 727-3120 Namų 376-3781
Agentūra veikia nuo 1945 m.
Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.
Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

Mielą Lietuvos Operos solistę ELZBIETĄ KARDELIENĘ, netekus brolio Albino Raciborskio, nuoširdžiai užjaučiame -

Janina ir Gediminas Rukšėnai

(Shower) tėvų namuose, kur mokyklą Rake Custer, Mich. visi Jodytos gerbėjai B. Ši-JAV, buvo išvykusios iš monelio baro patarnavimų. Montrealio Ina Lukoševičiūtė buvo gerai pavaišinti. Vestu-ta, Asta Klitūtė, Rima ir vės įvyksta šį šeštadienį. Ginta Jurkutės, Kristina • Į Gintaro skaučių vadovų Nėdvaratė.

W. LAPENAT

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.
79 Woodfield Drive, Ottawa, Ont.

- PRIVATI INDUSTRIJINĖ IR KOMERCINĖ STATYBA, darbas atliekamas sąžiningai ir prieinamomis kainomis.
- Engineering & designing patarnavimas.
- IN - GROUND Swimming Pool statyba (10 year guaranty).

TEL. (613) 225-4001

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Tel. 532-3400
M6H 1A8

AKTYVAI - virš 12 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10-3	term. indėlius 1 metų 8 1/4%
Antradieniais 10-3	pensijų ir namų s-tas 9%
Trečiadieniais uždaryta	taupomasias s-tas 7%
	depozitų-čekių s-tas 6%
Ketvirtadieniais 10-8	
Penktadieniais 10-8	DUODA PASKOLAS:
Šeštadieniais 9-1	asmenines 9 1/2%
Sekmadieniais 9.30-1	nekiln. turto 9 1/4%
	investacines 10%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais - 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais - iki \$10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas - ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LEFEBVRE & ROBERT INC.

AMEUBLEMENT - FURNITURE

P AR D A V I M A S

IVAIRIŲ
BALDŲ
PER
KRAUTUVĖS
3
AUKŠTUS

- Užeikite ir įsitikinsite, kad įmonėje baldai yra aukštos kokybės ir prieinamomis kainomis.
- Didelis pasirinkimas ir malonus patarnavimas.

7635 CENTRALE 4e AVENUE LASALLE 363-3887
7643 CENTRALE 366-1282 (DECORATION)

LITAS
Montrealio Lietuvių Kredito Unija
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8,
Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:	DUODA PASKOLAS:
Einamasis s-tas 6.0%	Asmenines 10.5%
Taupomasias s-tas 7.5%	Nekiln. turto 10.0%
Už pensijų planą 8.5%	Čekių kredito 12.0%
Termin. ind. 1 metams 8.75%	Investacines nuo 10.5%
Termin. ind. 2 metams 8.75%	
Termin. ind. 3 metams 9.0%	
Duoda nemokama gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.	Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.